

Ingrado

OMDAT LEREN WERKT!

JAAR
40

50

magazine

september 2023

Ingrado 40 jaar
6 interviews met vakgenoten

Vrijstellingen 5 onder b

Oekraïense leerlingen

Studentpsycholoog
in het mbo

JAAR
40

Post HBO-opleiding Verzuimexpert

Neem verantwoordelijkheid voor een veilig schoolklimaat

Deze Post HBO-opleiding is opgezet in samenwerking met hogeschool Windesheim

Je kunt ook bij SPV terecht voor:

- Basisopleiding Leerplicht / Doorstroompunt (RMC)
- Omgaan met hoogbegaafdheid bij leerplicht
- Communicatie basis voor leerplichtambtenaren
- Omgaan met assertieve jongeren en hun ouders
- Omgaan met agressie en grensoverschrijdend gedrag
- De nieuwe PHB's in Domein III

Meer weten? Stuur een mail naar opleidingsadviseur Emile Schütte
(e.schutte@spv.nu) of bel 0578 573 703

▶ spv.nu

check spv.nu

'Ik word enorm blij van de verhalen in dit magazine'

Voorwoord

40 jaar Ingrado! Dat vieren we. Ook met en in dit jubileumnummer. We spraken met zes vakgenoten over de ontwikkelingen in het werk van leerplicht en Doorstroompunt en binnen Ingrado. Collega's van verschillende leeftijden, net gestart of aan de vooravond van hun pensioen. Wat hebben zij zien veranderen? Rode draad in alle verhalen is de enorme professionalisering die heeft plaatsgevonden. Waar de leerplichtambtenaar niet zelden een eenpitter was die nauwelijks serieus genomen werd en zelfs de eigen administratie moest voeren, maakt hij of zij nu deel uit van een team dat niet meer weg te denken is in de bescherming van het recht op onderwijs en ontwikkeling van alle kinderen en jongeren in de gemeente of regio. Ik word enorm blij van de verhalen in dit magazine. Van de ervaringen en enorme inzet van de 'oudgedienden' en van de energie en de frisse blik van de startende collega's.

Ook de rubriek Onderzoek in de schijnwerper staat dit keer in het teken van terugkijken. We zoomen onder meer in op de onderzoeken die Ingrado heeft uitgevoerd of heeft laten uitvoeren naar thuiszitters. Terwijl de Onderwijsinspectie in 2007 uitging van 'een honderdtal', levert onderzoek van Ingrado een schatting op van tussen de 2000 en de 3100 thuiszitters.

Daarmee stond de thuiszittersproblematiek in één keer op de politieke agenda. In verschillende vervolgonderzoeken ging Ingrado op zoek naar oorzaken en achtergronden.

Uiteraard ook een aantal artikelen rond actuele onderwerpen. Zoals over de studentpsycholoog in het mbo die een bijdrage kan leveren aan het verminderen van de psychische problematiek van studenten. En daarmee aan het voorkomen van schooluitval. Betrokkenen van het Grafisch Lyceum Rotterdam, dat deelneemt aan de pilot op alle Rotterdamse mbo-instellingen, vertellen over het positieve effect.

Ook besteden we aandacht aan de vrijstellingen 5 onder b waar veel van onze leden vragen over hebben. Hoe houden we de kinderen met een vrijstelling in beeld? Twee collega's vertellen over de werkwijze in hun regio.

Tot slot dit keer een visualisatie van 40 jaar Ingrado. Kijk en geniet met ons mee.

Veel leesplezier!

Corien van Starckenburg
bestuurder Ingrado

Colofon

Ingrado magazine

#50, september 2023

Ingrado Magazine verschijnt drie keer per jaar. Voor alle professionals die staan voor het recht op onderwijs en ontwikkeling. Vol achtergronden, praktijkverhalen en inspiratie.

Hoofdredactie

Yolanthe van der Ree, Anne Voskamp

Tekst

Susan de Boer, Yolanthe van der Ree, Marga de Weerd

Illustraties

Welmoet de Graaf

Ontwerp en opmaak

DDK, Utrecht

Druk

Badoux, Houten

Redactieadres

Ingrado
Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
T 085 049 51 70
info@ingrado.nl
www.ingrado.nl

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine via info@ingrado.nl.

Deze publicatie werd mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Ingrado in beeld

40 jaar Ingrado. Professionaliseren betekent ook professioneel communiceren. Met onder meer Ingrado Magazine vol achtergronden en verhalen rond het recht op onderwijs en ontwikkeling.

Blauwe Olijf

am Voortijdig
Schoolverlaten
gio Arnhem

amenwerking
Mondriaan of
ROC Haaglanden en
Haagse zorgveld

8

Leerbanen in de
Gespecialiseerde Aanneming 12

15

Website:
van LVL naar INGRADO

17

Comenius in Helsinki

18

Aanbieding nieuwe
leerplichtwet in Nieuwspoor
op 25 januari 2006

Inhoud

Ingrado 40 jaar - 6 interviews

Ton Nuninga - p. 6, Jeroen Bosma - p. 12, Indiana Niesten - p. 16, Jackelien Bolhuis - p. 20, Sylvia Koiter - p. 28, Annelieke Kersbergen - p. 32

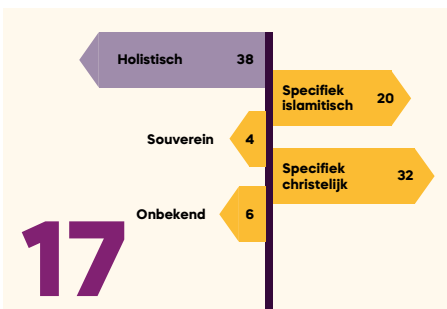
Studentpsycholoog in het mbo

De studentpsycholoog is een welkome aanvulling op de zorg die het Grafisch Lyceum Rotterdam (GLR) de studenten kan bieden.

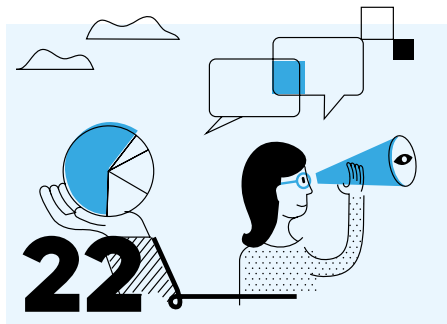
Oekraïense leerlingen

Hoe kunnen leerplichtorganisaties de onderwijsdeelname van Oekraïense leerlingen bevorderen? In gesprek komen met de ouders lijkt de sleutel.

Vrijstellingen 5 onder b

Het aantal vrijstellingen 5 onder b neemt toe. Hoe houden we zicht op de ontwikkeling van deze kinderen?

Onderzoek in de schijnwerper

Voor dit jubileumnummer gingen we terug in de tijd.

Leren omgaan met het leven

Het project Creative Learning for Life traint docenten om studenten levensvaardigheden te laten ontwikkelen

10 vragen aan...Bart Heeling

Bart is werkzaam in het speciaal onderwijs en heeft een uitgesproken mening hoe we deze leerlingen verder kunnen helpen.

Hoogtepunten 40 jaar

Van de oprichting van de LVLA in 1983 naar 2023, het jubileumjaar van Ingrado. En de belangrijke momenten die daartussenin liggen.

**‘Data
doen ertoe’**

Ton Nuninga

Voormalig manager Bedrijfsvoering van Ingrado

Om welke jongeren moeten we ons zorgen maken? Met wie moeten de RMC-traject-begeleiders aan de slag? Als teamleider RMC in Rotterdam zocht Ton Nuninga (66) een antwoord op deze vragen, maar dat was zo eenvoudig nog niet. Tot zijn grote ergernis werden 'er in het hele land cijfers rondgepompt waar niemand wat aan had omdat registratiesystemen niet op elkaar aansloten'.

Dat werd zijn missie: 'te weten komen om wie we ons druk moeten maken'. Een missie die hij meenam toen hij later aanhaakte bij Ingrado: eerst als bestuurslid, uiteindelijk als manager Bedrijfsvoering. Aan de vooravond van zijn pensioen vertelt Ton Nuninga wat hij heeft zien veranderen in de organisatie Ingrado.

Om maar meteen de ergernis beet te pakken. Waar ging het mis met die cijfers?

'Gegevens van leerplicht/RMC, sociale dienst en CWI waren op geen enkele manier naast elkaar te leggen omdat de manier van registreren totaal verschillend was. Wij liepen daardoor achter jongeren aan die aan het werk waren of een dossier bij de sociale dienst bleken te hebben. Of student waren, want ook met DUO ging het mis. Zij mochten ons vertellen wie er géén startkwalificatie had, niet wie er wél een had. Doodzonde; we moesten onze energie steken in die jongeren voor wie RMC in het leven was geroepen.

'Vanuit de gemeente kreeg ik geen poot aan de grond bij de gemeentelijke sociale dienst om gegevens van werkende jongeren (CWI) of klantgegevens te ontvangen. Dit kon alleen landelijk opgelost worden. Met de Ingrado-pet op lukte het uiteindelijk om gegevens te ontsluiten en die in de leerplicht/RMC-registratiesystemen op te nemen. Data doen ertoe, is altijd mijn stellige overtuiging geweest. De basis moet op orde zijn.'

Dat was dus je start bij Ingrado?

'Ja, in 2005 ben ik lid geworden van het bestuur van Ingrado. Dat was een vrijwillige functie; ik was gewoon nog werkzaam voor de gemeente Rotterdam. We kwamen met een aantal mensen tegelijk het bestuur in: Ien Blaasse, Yvonne Kniese, Henk Loof. Met Carry Roozemond als voorzitter. In de begintijd was het bestuurswerk ongelooflijk formeel en ook bloedserieus. Alle mannelijke bestuursleden kwamen in pak en het missen van een bestuursvergadering was not done. De enige reden om af te zeggen was als "je wethouder je nodig had".

'De basis moet op orde zijn'

Hoe ben je van bestuurslid medewerker geworden?

'Op een gegeven moment kwam de vraag of ik wilde inspringen op kantoor en toen ben ik een jaar gedetacheerd geweest vanuit de gemeente Rotterdam. Na dat jaar kreeg ik een vast contract bij Ingrado. Inmiddels hadden we een kantoor op het Bankplein in Den Haag en zijn we eerst een eigen boekhoudsysteem gaan inrichten. Dat betekende een enorme professionaliseringslag want voor die tijd werden er twee kopieën van facturen het land doorgestuurd; eentje naar de penningmeester voor betaling en eentje voor de administratie. Een volgende stap in de professionalisering waren de personeelsdossiers. We hadden inmiddels meerdere medewerkers, maar iedereen had een ander contract. Bij indiensttreding nam je je eigen arbeidsovereenkomst mee en dat werd dan min of meer zo overgenomen door Ingrado. Samen met de secretaris zijn we een uniform contract gaan opstellen dat gold voor alle medewerkers.'

Hoe werd de professionalisering verder opgepakt?

'De landelijke bijeenkomsten voor managers die we gingen organiseren waren ook belangrijk. Ik ontdekte dat er door teamleiders (leerplicht en RMC) bijeenkomsten werden georganiseerd ergens in het land. Dat was raar, vond ik, want was dat niet een taak voor Ingrado? Vanaf dat moment zijn wij met hen de managersoverleggen gaan organiseren. Later kwamen daar ook de professionaliseringsbijeenkomsten voor registratie- en administratief medewerkers bij. Die zaten soms in hun eentje op kantoor leerplicht te ondersteunen en het registratiesysteem bij te houden, niemand om ervaringen mee uit te wisselen. Die bijeenkomsten waren een schot in de roos.

'In 2012 verscheen het eerste visiedocument met als motto "Ingrado vernieuwt de organisatie zodat ze haar missie nog krachtiger kan uitdragen". Maanden hebben we daaraan gewerkt. Nu was voor de buitenwereld helder waar we voor stonden en hoe we werkten aan onze visie en missie. Zo gingen we het doen!

'In 2019 kwamen er in één keer zes collega's bij. Ongelooflijk was dat. Plots hadden we zoveel expertise in huis. Heel belangrijk om meer gewicht in de schaal te kunnen leggen. En nu zijn er weer nieuwe collega's bijgekomen. Fantastisch dat we nu zelf een juridisch specialist in huis hebben.'

Wat heb je in de inhoud van het werk zien veranderen?

'De afgelopen 15 jaar is er veel ten goede veranderd. Meerdere registratiesystemen zorgen inmiddels dat de juiste data bij de gemeenten komen zodat we weten met wie we aan de slag moeten. De traject-begeleider (nu: doorstroomcoach) is een stevige, herkenbare functie geworden. Hij of zij komt veel eerder in beeld, er wordt veel meer werk gemaakt van het vooronderzoek. Waarom valt een jongere uit, wat is er aan de hand? Die vragen worden nu standaard gesteld. Dat leidt tot maatwerk en resultaat, veel meer dan wanneer je alleen focust op het vinden van een opleiding. En dan hebben we natuurlijk een methodische aanpak schoolverzuim (MAS) die in hoge mate heeft bijgedragen aan de professionalisering van leerplichtambtenaren. Er is een formatierichtlijn voor RMC en er is nu ook een MAS voor RMC in de maak. En, helemaal blij mee: de nieuwe naam voor RMC. Zo duidelijk, een Doorstroompunt!'

Waar ben je trots op?

'Naast alle verbeteringen in de leerplicht- en RMC-registratie en dat we mensen in het land bij elkaar hebben weten te brengen, ben ik trots op mijn bijdrage aan de professionalisering van de organisatie, bijvoorbeeld de wijziging van het verenigingsbestuur naar een model met een RvT en het inrichten van nieuwe werkprocessen.'

Valt er nog iets te wensen?

'Uiteraard! Ik zou nog steeds graag een echte opleiding leerplichtambtenaar willen in het onderwijsbestel. Dan zijn er natuurlijk allerlei discussies te voeren hoe die opleiding ingericht zou moeten worden, maar ik ben ervan overtuigd dat het zou bijdragen aan nog verdere professionalisering.

'Met professionaliseren bedoel ik overigens nadrukkelijk niet protocolleren. Het risico bestaat dat je verzeild raakt in lijstjes die je moet afvinken. En daar moet je bij wegblijven. Zelf nadenken, maatwerk leveren en doen wat nodig is voor de jongere blijft toch het allerbelangrijkste in ons werk. 😊

A young man and woman are standing in front of a wall covered in colorful posters and notices. The man is on the left, wearing a blue button-down shirt and glasses. The woman is on the right, wearing a white button-down shirt with eyelet details and glasses. They are both smiling and looking towards the camera. The background is a wall of various posters and notices, creating a vibrant and busy atmosphere.

De student- psycholoog in het mbö

De mentale problematiek onder mbo-studenten neemt toe, zo laten cijfers en berichten in dag- en vakbladen zien. En waar in het hbo en wo de studentpsycholoog een bekend fenomeen is, is dat in het mbo niet het geval. Aangezien psychische problematiek niet zelden reden is voor schooluitval, besloot de gemeente Rotterdam in 2019 vsv-gelden in te zetten voor een studentpsycholoog in alle mbo-scholen. Op het Grafisch Lyceum Rotterdam (GLR) is de psycholoog inmiddels een onmisbaar lid van Bureau ondersteuning en advies.

Tekst Yolenthe van der Ree **Beeld** Marieke Kemp en Leyna Perigault Monte (SicklySaccharine)

Oscar Meijer is in dienst van Avant sanare, een organisatie voor preventieve ggz (zie kader). Vier dagen per week werkt hij als studentpsycholoog op het GLR. Daarnaast werkt hij één dag in de twee weken als preventiepsycholoog vanuit welke rol hij trainingen en workshops ontwikkelt en uitvoert voor onderwijzend personeel.

Twee groepen

Zoals elke mbo-instelling kent ook het GLR twee groepen studenten met een ondersteuningsbehoefte. De eerste groep zijn de studenten van wie bij de aanmelding al bekend is dat ze extra ondersteuning nodig hebben. Zij doorlopen een gespecialiseerde intake waarin een inschatting gemaakt wordt van de ondersteuning die nodig is om de opleiding met succes te doorlopen. Bij de tweede groep studenten blijkt tijdens de rit dat zij extra ondersteuning op psychisch vlak nodig hebben.

‘De problemen van studenten worden in eerste instantie gesignaleerd en besproken binnen de onderwijsafdeling’, vertelt Laura Sanders. Zij is decaan en werkzaam bij Bureau ondersteuning en advies van het GLR. ‘Veel problemen kunnen binnen de zorgstructuur van de afdeling opgepakt worden. Als de problematiek de interne mogelijkheden overstijgt, volgt er een doorverwijzing naar Bureau

ondersteuning en advies. Eén collega beoordeelt alle aanvragen en maakt een inschatting bij welke collega de student het best op zijn of haar plek is. De schoolmaatschappelijk werker richt zich vooral op de psychosociale problematiek, zoals problemen in de thuissituatie, omgaan met stress, negatieve gedachten of andere zaken die het studeren in de weg kunnen staan. Studenten met psychische problemen die het schoolmaatschappelijk werk te boven gaan, worden verwezen naar de studentpsycholoog.’

Effectiviteitsmeting

De pilot Studentpsycholoog in het mbo is in 2019 van start gegaan met vsv-middelen van RMC-regio Rijnmond. In het schooljaar 2021/2022 zijn NPO-gelden ingezet voor het project. Inmiddels financiert de gemeente Rotterdam de pilot tot einde schooljaar 2023/2024. Ondertussen voert het ECBO een effectiviteitsmeting uit. De uitslag wordt eind 2023 verwacht en zal van invloed zijn op vervolfinanciering.

Overbrugging

Het aantal studenten dat bij aanmelding al een ondersteuningsvraag heeft op psychisch vlak, nam de laatste jaren flink toe, vertelt Laura Sanders. 'En ook gedurende het studiejaar kwamen er bizar veel aanvragen binnen voor ondersteuning. Veel angstproblematiek, studenten met depressieve episodes. Bureau ondersteuning en advies richt zich op wat er nodig is voor studiesucces. We brengen wel in kaart wat er nog meer speelt, maar het aanbod is onderwijsgerelateerd. Dat betekent dat we niet op alle hulpvragen van studenten een antwoord hebben en dat we doorverwijzen naar hulpverlening buiten de school. Daar stuiten we heel vaak op enorme wachtlijsten van soms wel een half jaar. Ondertussen kunnen we de student niet loslaten. Voor deze groep waren we op zoek naar een vorm van overbruggingsondersteuning, ook om de studie zo veel mogelijk voortgang te laten vinden.'

Die ondersteuning biedt nu de studentpsycholoog. En niet alleen ter overbrugging; voor veel studenten blijken de gesprekken met Oscar Meijer voldoende. 'Ik zie gemiddeld 4 tot 6 studenten per dag en totaal tussen de 6 en 12 keer. Samen formuleren we een behandeldoel. Na mijn studie tot basispsycholoog heb ik een bijscholing tot cognitief gedragstherapeut gevolgd. Daardoor heb ik handvatten om met studenten te werken aan gedragsverandering. Sommige studenten hebben na het traject geen vervolg bij de ggz meer nodig. Voor anderen zijn de gesprekken met mij juist het begin van een behandeltraject buiten de school.'

*'Het hele jaar
door brengen
we mentaal
welzijn onder
de aandacht'*

Mentaal fit

Naast de ondersteuning vanuit de onderwijsafdelingen, vanuit Bureau ondersteuning en advies en van de studentpsycholoog, biedt het GLR ook 'mentaal fit-modules' aan. Laura Sanders: 'Ons Sportbureau is anderhalf jaar geleden omgedoopt tot 'Bureau Fit' en heeft niet meer alleen sportmodules in het aanbod. Veel studenten konden daar door persoonlijke problematiek niet aan deelnemen. Bureau Fit heeft aanbod voor zowel fysiek als mentaal welzijn. De fit-modules worden ook verzorgd door een psycholoog die we speciaal daarvoor hebben aangenomen. Dat zijn groepsgerichte activiteiten zoals 'stress de baas', 'wandel jezelf mentaal fit', 'genderdiversiteit' en 'goed landen binnen een nieuwe schoolomgeving'. Dit alles om aan de steeds grotere ondersteuningsvraag tegemoet te komen. Van dat aanbod wordt meer dan dankbaar gebruikgemaakt.'

Niet alleen die van studentpsycholoog, ook de functie van decaan is in het mbo vrij uniek. En ook het werk van de decaan is gericht op het welbevinden en studiesucces van studenten. Laura Sanders: 'Studiekeuze-advies is maar een heel klein deel van mijn functie. Ik heb ruimte om met vaak terugkerende thema's bij Bureau ondersteuning en advies aan de slag te gaan. Recent kwamen er bijvoorbeeld veel DUO-gerelateerde vragen binnen van studenten die vastlopen vanwege financiële problemen. Hier kan ik preventief mee aan de slag, ik kan nadenken hoe we kunnen voorkomen dat studenten in de problemen komen. Het komend schooljaar zal ik me ook bezighouden met verslavingsproblematiek. Hier is veel vraag naar, zowel vanuit de school als vanuit de gemeente. En vanuit de onderwijsteams waren er veel vragen over hoe om te gaan met jongeren met autisme in de klas. Inmiddels mag ik onderwijzend personeel 'autisme-belevingscircuits' aanbieden. Dat zijn 10 opdrachten waardoor docenten ervaren hoe de wereld eruit kan zien als je autisme hebt. Dat levert heel veel 'aha-momenten' en begrip op. We proberen het onderwerp open te breken, we leren ze met studenten in gesprek te gaan.'

Masterclass

Ook Oscar Meijer richt zich vanuit zijn rol als preventiepsycholoog op de onderwijsgevenden. Hij ontwikkelt bijvoorbeeld een masterclass met als werktitel 'wat is normaal en wat is abnormaal'?

Doorstroompunt (RMC)

Nesrin Karakas is als doorstroomcoach (RMC-trajectbegeleider) werkzaam op het Grafisch Lyceum Rotterdam. Studenten met psychische problemen zijn er veel, ziet ook zij. 'Zeker sinds corona. En psychische problemen kunnen absoluut leiden tot schooluitval. Gelukkig zijn op het GLR zowel de intake als de begeleidings- en ondersteuningsstructuur goed georganiseerd. Hierdoor pakt de school studenten met psychische problemen op tijd op. De studentpsycholoog is in die structuur een aanwinst.'

Ook doorstroomcoördinator (RMC-coördinator) Perry van Rijn ziet dat de inzet van de studentpsycholoog

zijn vruchten afwerpt en hoopt op structurele financiering. Een uitdaging wordt dat wel, vermoedt hij. 'Ik kijk daarom uit naar de uitkomsten van het effectiviteitsonderzoek van ECBO. Daar zal veel van afhangen. En ook als effectiviteit bewezen is, zal het een spannend gesprek worden tussen verschillende partijen. Want de studentpsycholoog opereert op het snijvlak van onderwijs en zorg, dus wie is verantwoordelijk voor de financiering? En als alle studenten uit de regio gebruik kunnen maken van de begeleiding van de psycholoog, moeten andere gemeentes dan niet ook bijdragen? Dat soort vragen zullen zeker gesteld gaan worden.'

Avant sanare

Avant sanare is een Rotterdamse organisatie voor preventieve ggz, gespecialiseerd in persoonlijke groei en blijvende gedragsverandering. Een van de projecten is de studentpsycholoog die als pilot in 2019 van start is gegaan. Op dit moment zijn er 10 studentpsychologen actief op alle mbo-scholen en het VAVO in de gemeente Rotterdam. Zij zijn beschikbaar voor alle studenten, ook voor hen die in andere gemeentes in de regio wonen.

'Er zijn mentoren die wel erg veel studenten doorverwijzen en anderen opvallend veel minder. Wanneer is een doorverwijzing nu echt nodig? Dat is de vraag die we in deze masterclass proberen te beantwoorden. Wat is normaal en wat is abnormaal? Waar moet je op letten, wanneer moet je in actie komen? Ik hoop docenten zo meer handvatten te geven om te kunnen bepalen wie extra hulp nodig heeft en wat ze zelf kunnen oppakken.'

'Wat is normaal en wat is abnormaal?'

'Dan komt het hopelijk niet meer voor dat een student een half jaar lang met eenzaamheidsklachten rondloopt zoals afgelopen schooljaar gebeurde. Toen dat eenmaal bekend was, heeft de docent dat heel goed opgepakt door te zeggen dat de hele klas "at random" moest gaan zitten en niet naast de vertrouwde persoon. Nieuwe buurman, nieuwe buurvrouw en bespreek maar wat je dwars zit. De student in kwestie heeft zichzelf overwonnen door te vertellen dat ze zich eenzaam voelde. Zij loopt nu stralend door de school. Met zoiets kleins heeft deze docent iets groots bereikt. Dat maakt mijn werk overbodig.'

De studentpsycholoog

De studentpsychologen van Avant sanare zijn jong. Dat is een voordeel aangezien ze makkelijk kunnen aansluiten bij studenten. Ze werken zelfstandig op een of meerdere locaties van een mbo-instelling. Els Dekker, programmamanager van Avant sanare: 'Het is belangrijk dat ze hun grenzen leren bewaken en kunnen reflecteren op de eigen professionaliteit. Ze moeten weten wat

ze als basispsycholoog wel en niet aankunnen. Avant sanare biedt iedere studentpsycholoog aan de opleiding tot cognitief gedragstherapeut te volgen. Dat is niet verplicht. Wekelijks is er een intervisiebijeenkomst met alle studentpsychologen. Daar worden casussen met elkaar besproken. Daarnaast heeft iedere studentpsycholoog een keer per vier weken supervisie van een GZ-psycholoog.'

Laagdrempelig

Mentaal welzijn krijgt niet alleen aandacht als studenten al problemen ervaren. Laura Sanders: 'Het hele jaar door proberen we mentaal welzijn op een laagdrempelige manier onder de aandacht te brengen en daar studenten zoveel mogelijk bij te betrekken. Een voorbeeld is ons blue monday-project dat zich afspeelt rond de derde maandag in januari, een van de meest depressieve dagen van het jaar. Afgelopen schooljaar hebben 64 studenten van de afdeling mediavormgeving meegedaan aan dit project. Er zijn posters gemaakt en een animatie die op blue monday door de hele school is afgespeeld. De boodschap die we willen meegeven is dat je niet altijd blij hoeft te zijn, dat je je verdrietig en naar mag voelen, dat dat niet gek is en dat je erover kunt praten. Door deze laagdrempelige activiteiten hopen we het onderwerp bespreekbaar te maken.' 🍷

Meer informatie

Cijfers over welbevinden en mentale gezondheid onder jongeren.

Mentale problemen Nederlandse jongeren onverminderd hoog.

‘Soms kun je echt het verschil maken’

Jeroen Bosma

Doorstroomcoach De Friese Wouden

Jeroen Bosma (35) werkte 12 jaar als docent Engels in het voortgezet onderwijs. Het lesgeven, het contact met de leerlingen, de extra begeleiding; hij genoot ervan. Juist dat deel van het werk kwam onder druk te staan en dus ging hij om zich heen kijken. Toen er begin 2022 een vacature voor RMC-trajectbegeleider voorbijkwam, sprak dat direct aan. ‘De begeleiding van jongeren, het voeren van gesprekken, dit was mijn baan!’

Hoe bevalt het?

‘In de praktijk is het contact wel wat vluchtiger dan ik had verwacht. Op sommige scholen kom ik al in beeld als studenten problemen hebben en dreigen uit te vallen, maar bij andere pas als er al een exit-gesprek gepland is. Dan kun je veel minder bijdragen en dat is jammer. Wij zijn van toegevoegde waarde als we tijdig ingeschakeld worden. We hebben een groot netwerk binnen de gemeente en de jeugdhulpverlening en kunnen meedenken over de beste aanpak. We doen voortdurend ons best deze rol onder de aandacht van de scholen te brengen en dat lukt steeds beter. De samenwerking neemt toe.’

Kun je van betekenis zijn zoals je hoopte?

‘Soms kun je echt het verschil maken. Zoals laatst voor een jongen van het voortgezet speciaal onderwijs. School wilde hem uitschrijven met uitstroomprofiel “arbeid” terwijl de jongen zelf heel graag naar het mbo wilde. Moeder benaderde mij en vroeg of wij iets konden betekenen. Ik vond de uitschrijving wel erg kort door de bocht en ging in gesprek met de school. Uiteindelijk hebben we een langer durende stage kunnen regelen gevolgd door een MDT-traject (maatschappelijke diensttijd - red.). Zo heeft hij zich verder kunnen ontwikkelen tot het niveau dat nodig was voor toelating tot mbo-1. Daar zit hij nu, in een ict-opleiding. Hij is trots en blij en het gaat volgens mij goed met hem. Ik hou op de achtergrond vinger aan de pols.’

‘Wij zijn van toegevoegde waarde als we tijdig ingeschakeld worden’

Wat zou je graag anders zien?

‘Ik heb laatst een aantal gastlessen op een school gegeven. En dan blijkt bijvoorbeeld dat docenten afwezigheid niet melden uit angst voor leerplicht. Terwijl ook leerplicht opereert vanuit zorg en samenwerking. We staan naast de student, de school en de ouders. Door ons verhaal te vertellen en te laten zien hoe we kunnen ondersteunen, helpen we dit soort misverstanden de wereld uit.’

Hoe kijk je naar Ingrado?

‘Best positief. Het is een actieve belangenorganisatie die goed kijkt naar wat er speelt bij de leden en daarop inspelt. De rayondagen die Ingrado organiseert zijn altijd leuk en goed bezocht.’

Tot slot, wat vind je van de nieuwe naam voor RMC: Doorstroompunt?

‘Het bekt nog niet echt lekker, vind ik. Maar dat doet RMC ook niet. Doorstroompunt maakt wel meteen duidelijk wat de functie is: je gaat van het ene punt naar het andere. Het is even wennen, maar we gaan het gewoon gebruiken. Dan slijt het vanzelf in.’ 🍷

A close-up portrait of a young girl with brown hair and green eyes. She has two small stickers on her cheeks, one on each side, featuring the blue and yellow colors of the Ukrainian flag. She is wearing a dark turtleneck sweater. The background is softly blurred, showing what appears to be an indoor setting with a window.

Met school meer toekomst

Het Nederlandse onderwijs telt inmiddels enkele tienduizenden leerlingen uit Oekraïne. De integratie van deze leerlingen verloopt over het algemeen goed. Toch is er een groep die verzuimt of niet staat ingeschreven bij een school. De meeste leerplichtorganisaties proberen in gesprek te komen met de ouders en onderwijsdeelname in Nederland te bevorderen. Zeker nu het einde van de oorlog nog niet in zicht is. Ingrado Magazine sprak met leerplichtambtenaren uit twee regio's en met Hariëtte Boerboom, van LOWAN-vo.

Amsterdam heeft alle leerplichtige leerlingen in beeld

Amsterdam huisvest honderden Oekraïense jongeren in de leerplichtige leeftijd. Een deel van hen is absoluut verzuimer. Zij staan niet ingeschreven op een school in Nederland; soms volgen ze online onderwijs in Oekraïne.

Souhailla Hayouf is leerplichtambtenaar en houdt zich bezig met de absoluut verzuimers in haar gemeente en dus ook met deze groep Oekraïense leerlingen. 'Vanuit leerplicht zijn we langs geweest bij alle opvanglocaties om kennis te maken met de locatiemanagers en contactgegevens uit te wisselen. Dat heeft geleid tot korte lijnen waar we nu dankbaar gebruik van maken. Op alle locaties heb ik gecheckt waar de kinderen onderwijs volgen. Ook met de gezinnen die op unieke adressen wonen, hebben we kennisgemaakt. De kinderen zijn nu allemaal goed in beeld, er is goede samenwerking met de opvanglocaties en er is veel bereidheid in het onderwijs om de kinderen op te vangen.'

Om tafel

Vooralsnog kiest Amsterdam ervoor om te gedogen dat Oekraïense kinderen online onderwijs volgen in eigen land en niet naar een Nederlandse school gaan. Na de zomer wordt de situatie opnieuw bekeken. Souhailla Hayouf gaat alle ouders opnieuw vragen wat hun plan is voor het komende schooljaar. 'Het is onduidelijk hoelang de situatie zal blijven zoals die is en het is lastig om daarop te anticiperen. De groep 16-jarigen die nog online-onderwijs volgt zullen we goed in de gaten gaan houden. Voor instroom in het Nederlandse beroepsonderwijs moeten ze het Nederlands beheersen. Hoe gaan we dat vormgeven? Daarover zullen we in het nieuwe schooljaar met de wethouder om tafel gaan.'

Friesland Noord houdt vinger aan de pols

Alie van Keulen is leerplichtambtenaar in de regio Friesland Noord. Als contactpersoon voor de Internationale Schakelklassen (ISK's) in haar regio heeft ze ook te maken

met de Oekraïense leerlingen. Tientallen zijn het er inmiddels. Van hen zijn er 10 á 15 die weinig of niet naar school komen.

'Het contact met de ISK's is intensief', vertelt Alie van Keulen. Daardoor zie ik dat een groep Oekraïense leerlingen zeer regelmatig verzuimt. Dat is een hardnekkig probleem, die kinderen zijn echt heel moeilijk te bewegen naar school te gaan. De belangrijkste reden is dat zij hun toekomst in Oekraïne zien. Dat snap ik, maar hoe reëel is dat op de korte termijn?

'Zo is er een jongen van 15 die weigert naar school te gaan. Dan zit ik daar naast een moeder die tranen in haar ogen heeft en het beste wil voor haar kind. En een puber die maar één ding wil en dat is vechten aan het front in Oekraïne. Wat heb ik op dat moment te bieden? Meer dan contact houden en het belang van Nederlands onderwijs blijven benadrukken, kan ik niet doen. Handhaven is wat mij betreft niet aan de orde.'

'Vragen naar hun dromen wil soms nog weleens helpen'

Wat wil je worden?

'Vragen naar hun dromen wil nog weleens helpen', vervolgt Alie van Keulen. 'Waar droomde je van toen je klein was? Wat wilde je later worden? Kinderen geven dan soms aan dat alles nu anders is, dat ze helemaal onderaan moeten beginnen. Ik probeer uit te leggen dat je snel weer omhoog kunt als je de taal eenmaal beheerst. Het liefst maak ik gebruik van rolmodellen, van Oekraïners die kunnen

laten zien dat het kan lukken, dat het mogelijk is hier een leven op te bouwen. Ondanks de hoop dat je ooit terug kan.

'Ook de Oekraïense docente op de ISK is heel helpend. Zij maakt duidelijk dat wij het heel belangrijk vinden dat ze elke dag op school zijn. En vraagt hoe ze naar de toekomst kijken. Hoe een vervolgopleiding of werkgever naar hen zal kijken als ze er nu met hun pet naar gooien.'

Alie van Keulen vindt alertheid geboden: 'Met elkaar moeten we goed zicht op deze groep kinderen houden. Hoe brengen zij hun dagen door als ze niet op school zitten? Doen ze werkelijk online onderwijs of hangen ze rond op straat? Heeft iemand daar zicht op? Dat is een zorg- en een aandachtspunt.'

LOWAN: Geen vrijstellingen of gedoogconstructies

Net als Ingrado krijgt ook LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers) veel vragen van leerplichtambtenaren hoe om te gaan met het verzuim van Oekraïense leerlingen. Hariëtte Boerboom van LOWAN-vo vertelt dat in het begin heel soepel is omgegaan met hun aanwezigheid in het onderwijs. 'De oorlog was net begonnen, de focus van de gezinnen lag op terugkeer. Inmiddels zijn we ruim anderhalf jaar verder en vinden we het echt heel belangrijk dat kinderen hier in Nederland aan een schoolloopbaan gaan werken. Ook de kinderen die het Engels goed beheersen moeten zich realiseren dat ze met Engels alleen terechtkunnen in (sommige) hbo- en wo-opleidingen. Voor alle vo- en mbo-opleidingen is beheersing van het Nederlands noodzakelijk, evenals alle andere vaardigheden die nodig zijn om in het Nederlandse vervolgonderwijs te kunnen instromen. Dus moeten ze ISK-onderwijs volgen in de volle breedte. Ook is het uitgesloten dat je online een beroepsopleiding in Oekraïne zou kunnen volgen. Tijdens corona hebben we gezien hoe problematisch het online-onderwijs was voor met name mbo-studenten. 'Ik zou ervoor willen pleiten geen

vrijstellingen te geven of gedoogconstructies te bedenken', zegt Hariëtte Boerboom. 'Wij adviseren te investeren in het contact met ouders. Voor een artikel op de LOWAN-website heeft Eva Klooster gesproken met deskundigen afkomstig uit Oekraïne en Nederland die ervaring hebben met ISK-onderwijs en Oekraïense leerlingen.'

ISK-medewerkers delen in dit artikel hun tips voor en ervaringen met het ondersteunen van Oekraïense leerlingen. Een daarvan is betrek ouders en blijf uitleggen. Met toestemming van LOWAN delen we hieronder de toelichting op deze tip. Via de QR-code onder dit artikel kun je de integrale versie lezen.

Betrek ouders en blijf uitleggen

(uit: *Welbevinden van Oekraïense leerlingen* – door Eva Klooster)

De opstelling van de Oekraïense ouders ten opzichte van het verblijf in Nederland is uiteindelijk cruciaal, zien alle deskundigen. Wanneer ouders besluiten om voorlopig te blijven, willen zij weten wat hun kinderen wél kunnen bereiken in de tijd in Nederland en gaan kinderen gemotiveerder naar school.

Het omgekeerde is ook waar. De kinderen van ouders die uitgaan van een snelle terugkeer naar het thuisland, zijn moeilijker te motiveren op de ISK's. De ervaring is dat deze ouders meer uitleg nodig hebben en dat dit beter lukt samen met leerplicht. Elselien Verschoor (docente op de ISK Apeldoorn – YR) ziet dat het contact met een deel van de Oekraïense ouders relatief veel energie kost, vergeleken met andere ouders, maar dat het uiteindelijk de enige

weg is. 'Ik ontmoet Oekraïense ouders die niet werken. Zij zeggen steeds dat zij over zes weken teruggaan, dan kan ik niet verwachten dat hun kinderen wel gemotiveerd naar school komen. Je hebt die ouders wel nodig, om achter je te staan en leerlingen te stimuleren. Een ander verschil is dat bij Syrische en Eritrese leerlingen de ouders altijd achter je gaan staan, als je leerlingen aanspreekt op verzuim.'

Natasha Kolbeek-Goncharova (NT2-docente afkomstig uit Oekraïne – YR) adviseert: 'Blijf de regels in Nederland uitleggen'. Zij geeft aan dat veel leerlingen en ouders de toegevoegde waarde van Nederlands voor hun toekomst nog niet zien. Men gaat uit van een tijdelijk verblijf, maar inmiddels is duidelijk dat niemand weet hoelang 'tijdelijk' duurt. Tegelijkertijd gelden hier regels die nog onbekend zijn.

Natasha vervolgt: 'Leg uit wat de regels zijn van het Nederlandse onderwijs. En herhaal die regels vaak, desnoods dagelijks. Geef de uitleg in het Nederlands én in het Engels. En indien mogelijk en nodig in het Oekraïens. Het moet bij ouders doordringen dat Nederland een land is van regels en dat er in Nederland leerplicht is om naar school te gaan tot je 18e.'

Natasha vervolgt lachend: 'Dat is geen regel waar je om heen kan als ouder en dat is iets wat sommige Oekraïners wel proberen. Dat is een cultureel dingetje... zo van, misschien kan ik er nog omheen? Dus moet je blijven uitleggen dat in Nederland veel verschillende mensen wonen en dat niet voor alle verschillen uitzonderingen worden gemaakt. Er is één regel voor allen.' 🍷

Om de onderwijsdeelname van Oekraïense leerlingen te bevorderen is contact en verbinding met de ouders heel belangrijk. Door hen uit te leggen hoe het Nederlandse onderwijssysteem in elkaar zit en wat de plek van de ISK daarin is, kunnen ze hun kinderen beter motiveren. LOWAN heeft daarover vier video's gemaakt in verschillende talen.

Er is een verschil tussen een ISK en een tijdelijke onderwijsvoorziening (TOV) die uitsluitend bedoeld is voor Oekraïense leerlingen. Soms is een TOV aan een ISK gekoppeld, maar er zijn ook reguliere vo-schoolbesturen die een TOV starten. Binnen een TOV mag afgeweken worden van wat normaal binnen een ISK aangeboden moet worden en mogen leerlingen ook online-onderwijs in Oekraïne volgen. Binnen een ISK mag dat niet. Nu de oorlog langer duurt, neemt het aantal TOV's af.

Alle informatie op een rijtje:

'Wij adviseren te investeren in het contact met ouders'

‘Een eigen invulling van mijn functie’

Indiana Niesten

Leerplichtambtenaar van de gemeente Groningen

Veel spijbelen, veel schoolwisselingen en ook een tijd niet naar school. Helemaal rimpelloos was de schoolcarrière van Indiana Niesten (28) niet. Ze had geluk met een kanjer van een leerplichtambtenaar, zegt ze nu. ‘Dat was de eerste die niet aan iemands kant stond, die neutraal keek naar mogelijkheden en de kloof tussen mij en school kon dichten.’

Vanaf dat moment ging de weg omhoog. Sinds april 2023 is Indiana Niesten als leerplichtambtenaar werkzaam bij de gemeente Groningen.

Hoe ben je in deze functie terecht gekomen?

‘Na een lange route wilde ik graag nog een hbo-opleiding volgen. Toen ik naar de voorlichting van de opleiding sociaaljuridische hulpverlening ging, werd leerplichtambtenaar genoemd als mogelijk beroep. Dat kriebelde. Hoe mooi zou het zijn als ik de cirkel rond kon maken? Dus ben ik gestart met de opleiding. Mijn afstudeeronderzoek heb ik bij de gemeente Groningen kunnen doen en ging over de vrijstellingen 5 onder b.’

Had je voldoende beeld van het beroep?

‘De onderzoeksperiode benutte ik als zelf bedachte stage. Ik heb meegelopen met leerplichtambtenaren en veel gesprekken gevoerd. En kwam tot de conclusie dat het zeker wat voor me zou kunnen zijn. Ik kan me goed identificeren met jongeren en ga graag op zoek naar de achtergronden bij een verhaal.’

‘De leerplichtambtenaar is wat mij betreft degene die eraan bijdraagt dat ieder kind het leerrecht kan benutten. Ieder kind heeft recht op een fijne plek om zich te ontwikkelen.’

Hoe bevalt het nu je echt aan het werk bent?

‘Tot nu toe heb ik nog geen eigen caseload. Ik doe veel eerste gesprekken en onderhoud het contact met de scholen. Vanaf september krijg ik eigen scholen. Ik merk dat ik steeds zelfverzekerder word en steeds beter weet waar ik het over heb. Dat moet ook; scholen en ouders kijken naar jou voor de antwoorden.’

‘Ik hoop dat ik een eigen invulling kan geven aan mijn functie. Dat ik samen met partners kan doen wat nodig is om het recht op ontwikkeling waar te maken en alle leerlingen in beeld te houden.’

Hoe reageren je vrienden op je beroepskeuze?

‘Ze vinden het leuk voor mij, maar zijn soms wel een beetje sceptisch. Ze zien de leerplichtambtenaar toch nog vaak als degene die leerlingen achter de broek zit. Ik kan inmiddels goed uitleggen wat mijn werk in de praktijk inhoudt.’

Wat ben je eigenlijk te weten gekomen over 5 onder b?

‘We gaan binnen onze afdeling vrij standaard om met een beroep op 5 onder b. We voeren alleen de wettelijke check uit. De behoefte om meer te doen, om de kinderen in beeld te houden, is er echter wel degelijk. Welke mogelijkheden zijn er? Dat was de reden dat ik op zoek ging naar voorbeelden in het land. Ik ben wel wat interessante mogelijkheden tegengekomen.’ (zie ook artikel op de volgende pagina)

Heb je al een beeld van wat Ingrado voor je kan betekenen?

‘Ik heb nu twee rayondagen meegemaakt en vind het heel tof dat die zo goed geregeld zijn. Je ontmoet veel mensen, wisselt ervaringen uit. Heel leerzaam. Fijn dat er zo’n actieve club is voor onze beroepsgroep.’ 🍷

5 onder b

Hoe hou je zicht op ontwikkeling

Tekst Yolvanthe van der Ree Illustratie Welmoet de Graaf

Het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5 onder b van de Leerplichtwet neemt toe. Ouders doen een beroep op deze vrijstelling als zij overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs op de scholen in de omgeving van hun woning. Met het ontstaan van een vrijstelling verdwijnt het zicht op de ontwikkeling van kinderen. Dat baart leerplichtambtenaren en ook Ingrado zorgen.

Tweemaal is er een wetsvoorstel geformuleerd dat betrekking had op de vrijstelling 5 onder b. Het meest recente behelsde het artikel weliswaar te handhaven, maar het thuis-onderwijs onder toezicht van de Onderwijsinspectie te plaatsen. Van behandeling in de Tweede Kamer is het niet gekomen.

Ondertussen vragen leerplichtorganisaties zich af wat ze kunnen doen om te zorgen dat kinderen in beeld blijven na het ontstaan van een vrijstelling.

Hoe zit het ook alweer?

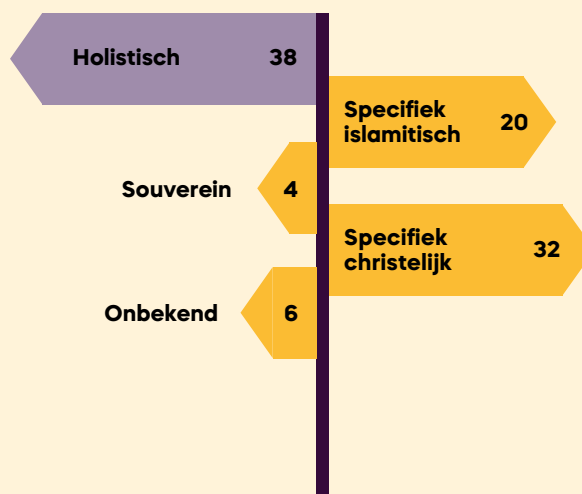
Om een vrijstelling van de Leerplichtwet op grond van artikel 5 onder b te krijgen, moeten ouders aantonen dat er binnen redelijke afstand van hun woning geen school is die tegemoet komt aan hun geloofs- of levensovertuiging. Zij maken per denominatie hun bezwaren kenbaar en maken die concreet. Met dat laatste tonen zij aan dat de bezwaren zwaarwegend zijn en opwegen tegen het feit dat zij hun kinderen schoolgang ontzeggen. Vervolgens is het aan de leerplichtambtenaar om het beroep te beoordelen en de vrijstelling te laten ontstaan.

Doordat nu een aantal maal de rechter zich gebogen heeft over een beroep omdat de leerplichtambtenaar de bezwaren

onvoldoende zwaarwegend en concreet vond, is er inmiddels wat jurisprudentie. Kern van de uitspraken is dat de leerplichtambtenaar de ouders mag vragen om toelichting op het beroep.

Deze jurisprudentie heeft er in meerdere regio's toe geleid dat de werkwijze rond 5 onder b opnieuw tegen het licht wordt gehouden. In Zuid-Holland Zuid en Rotterdam is het inmiddels gelukt met vrijwel alle ouders die een beroep op vrijstelling 5 onder b doen, in gesprek te komen. Op de volgende pagina's wordt duidelijk wat de aanpakken inhouden.

'We zetten de deuren naar ondersteuning open'

'Op welke richting beriepen de meeste ouders zich de afgelopen 5 jaar?'

Landelijk beleid zou fantastisch zijn

Marike Godvliet is sinds vier jaar teamleider Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) bij de Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid. In deze regio (Drechtsteden, Hoeksewaard, Molenlanden en Gorinchem) hebben ongeveer 85 kinderen een vrijstelling 5 onder b. "Tijdens mijn inwerkperiode hoorde ik voor het eerst over 5 onder b en mijn vraag was meteen: "maar wie ziet die kinderen daarna dan nog? En hoe weten we of zij onderwijs krijgen?" Het antwoord was: "Dat weten we niet". Die uitspraak is altijd in mijn hoofd blijven zitten.

'Ouders praten graag over het recht op onderwijs'

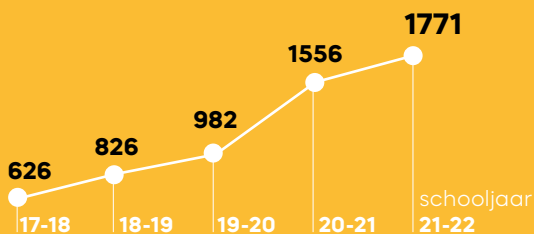
'Het aanvragen van een vrijstelling was altijd een schriftelijke procedure. Ouders dienden een scholenlijst in en onderbouwden waarom geen enkele school in een straal

van 6 kilometer van de woning past bij hun levens- of geloofsovertuiging. Meer was er niet nodig.

'Dat wilde ons bestuur veranderen en dus zijn we ermee aan de slag gegaan, ook omdat er inmiddels wat jurisprudentie is. Als leerplichtambtenaren iets moeten toetsen, moeten zij weten wát ze toetsen. En daarom mogen ze vragen naar de levensovertuiging, heeft de rechter meermaals bevestigd. Daarnaast moeten de bedenkingen zwaarwegend en concreet zijn. We weten wat een bepaald geloof inhoudt, maar wat maakt nu dat jouw kind niet naar die school kan? Dat willen we weten.'

Vertaling enquête vrijstelling 5 onder b

Aanvragen Totaal aantal kinderen in Nederland voor wie vrijstelling 5 onder b is aangevraagd.

Aantal vrijstellingen 5 onder b stijgt

Toelichting

'Geven ouders gehoor aan de oproep om hun beroep op vrijstelling 5 onder b mondeling toe te komen lichten?'

In % van de gemeenten

48 Soms wel, soms niet
25 Meestal wel
13 Altijd
12 Meestal niet
1 Nooit
1 Weet niet

Zorgen

'Wij maken ons zorgen over de ontwikkeling van kinderen waarvoor een vrijstelling 5 onder b wordt afgegeven.'

In % van de gemeenten

Bron: Ingrado, 2023. Onderzoek onder leerplichtambtenaren van 131 gemeenten (75 Leerplichtorganisaties).

In gesprek

Hoe komen we in gesprek met deze ouders, vroeg Marike Godvliet zich af. 'We nodigden ze wel uit, maar ze zijn niet verplicht om te komen. Veel ouders komen dan ook niet. Daarom zijn we gaan zoeken welke partij daarin iets zou kunnen betekenen. We kwamen als eerste bij het Jeugdteam terecht, maar daar stuitten we op de moeilijkheid dat je niet zomaar gegevens mag delen. Vervolgens gingen we in gesprek met de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Zij hebben de opdracht om alle kinderen in Nederland in elk geval het aanbod van de JGZ te doen. Maar ook zij hebben geen zicht op de kinderen zonder schoolinschrijving. Met hen zijn we de samenwerking aangegaan en gaan kijken of we gegevens zouden kunnen delen.'

De huidige werkwijze in Zuid-Holland Zuid is als volgt: als er een beroep op vrijstelling 5 onder b binnenkomt dan wordt dat getoetst. Om te zorgen dat dat bij elke aanvraag op dezelfde wijze gebeurt, ligt het eindoordeel bij één persoon. Als de aanvraag goed en compleet is, wordt de vrijstelling verleend en krijgen de ouders een uitnodiging voor een kennismakingsgesprek.

Betrokkenheid

Marike Godvliet: 'Dat gesprek vindt plaats vanuit interesse in de manier waarop ouders het thuisonderwijs willen vormgeven. We leggen uit dat we onze gegevens delen met de jeugdgezondheidszorg zodat ouders weten dat er een aanbod komt. Of ze daar gebruik van maken, is aan de ouders.'

Het gesprek met de ouders voert LVS Zuid-Holland Zuid bewust ná het verstrekken van de vrijstelling. Marike Godvliet: 'We hebben het eerder vooraf gedaan, maar dat maakte dat ouders het verkrijgen van de vrijstelling aan het gesprek koppelden. Dat is niet de bedoeling. We willen de ouders leren kennen en vanuit betrokkenheid in gesprek gaan. We merken dat ouders dat soms spannend vinden, maar achteraf geven ze aan dat het prettig is om te kunnen vertellen waarom ze deze keuze hebben gemaakt. Ook vinden ze het fijn om van ons te horen waar ze op terug kunnen vallen als dat nodig is. Bijvoorbeeld als hun kind dyslectisch blijkt te zijn of op andere aspecten ondersteuning nodig heeft. We zetten op deze manier deuren open.'

Gewenste situatie

Het liefst zou Marike Godvliet zien dat de vrijstelling 5 onder b afgeschaft werd, maar minimaal moet er wat haar betreft controle komen op het thuisonderwijs. 'Zolang dat niet zo is, zou ik graag willen dat er in elke regio en gemeente in Nederland op dezelfde

manier wordt omgegaan met de aanvragen. Nu zie je dat gezinnen verhuizen omdat er in een andere regio anders gehandeld wordt. Landelijk beleid zou fantastisch zijn.'

Elk jaar een gesprek

Mijke Withagen is beleidsadviseur op de afdeling Leerrecht en ondersteuning van de gemeente Rotterdam. Samen met een leerplichtambtenaar beoordeelt zij alle aanvragen 5 onder b. In haar gemeente hebben 62 kinderen deze vrijstelling.

Het afgeven van een vrijstelling is in Rotterdam geen louter administratieve handeling meer. 'We nodigen alle ouders uit op kantoor om hun richtingsbezwaar toe te lichten. Dat doen we voordat we de vrijstelling afgeven. Alle ouders komen op gesprek sinds we in 2015 besloten hebben dat ouders die geen gehoor geven aan onze uitnodiging gemeld worden bij de Raad voor de Kinderbescherming. Dat hebben we voor drie ouders helaas ook moeten doen.'

'Hoe ga je het onderwijs inrichten?'

'Het doel van het gesprek is driedelig; we willen een toelichting op de richtingsbezwaren, kennismaken met de ouders en weten hoe de ouders het recht op onderwijs borgen. Ofwel; hoe ga je het onderwijs inrichten? Het gesprek doen we altijd met z'n tweeën. Het belangrijkste wat mij betreft is de kennismaking. Ik wil weten wie die ouders zijn, enigszins kunnen inschatten of ze een visie op onderwijs hebben.'

'Het gesprek over de richtingsbezwaren is het minst leuke deel van het gesprek. Ouders voelen dat als controle. Als we eenmaal praten over het recht op onderwijs leven alle ouders op. Daar vertellen ze graag over.'

Meer informatie

Ingrado heeft een enquête over de vrijstellingen 5 onder b gehouden onder leerplichtambtenaren. De figuren bij dit artikel zijn gebaseerd op de uitkomsten van deze enquête.

Certificaat

Als de vrijstelling is ontstaan, worden de ouders elk jaar uitgenodigd voor een gesprek over het thuisonderwijs. Mijke Withagen: 'Bij een aantal ouders ben ik op huisbezoek geweest, anderen komen liever naar kantoor en er is ook een moeder met wie ik altijd door haar straat wandel.'

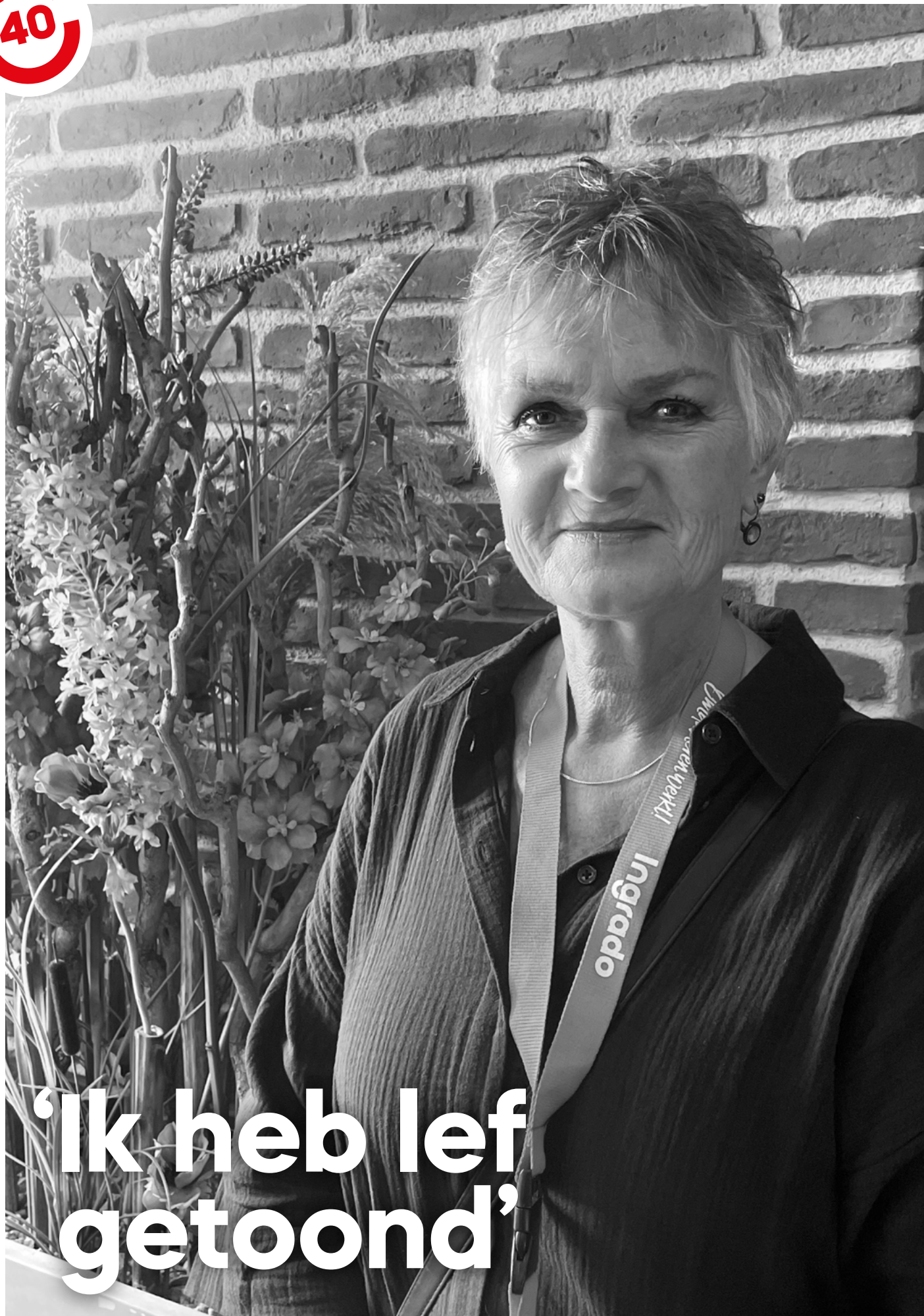
In plaats van een jaarlijks gesprek biedt de gemeente Rotterdam ouders de mogelijkheid om een certificaat aan te vragen bij de Stichting Keurmerk Thuisonderwijs. Na een huisbezoek door die stichting wordt een certificaat voor drie jaar afgegeven. De kosten van 80 euro (voor 1 kind) neemt de gemeente voor z'n rekening. Ongeveer een derde van de ouders maakt daarvan gebruik.

Bij heel veel ouders is het onderwijs naar zij kan inschatten goed geregeld. Dat wil Mijke Withagen graag gezegd hebben. 'Ze hebben er echt goed over nagedacht en organiseren soms ook activiteiten samen met andere ouders zoals bijvoorbeeld gymlessen.'

Gewenste situatie

'Het blijft raar', zegt Mijke Withagen. Er wordt een uitzondering gemaakt op basis van geloofsrichting en het is aan een ambtenaar om te bepalen of dat het echt richtingsbezwaren op basis van een geloofsrichting of levensovertuiging betreft. We weten allemaal dat het in veel gevallen helemaal niet zozeer over geloof gaat. Het liefst zouden we toe willen naar de situatie waarin thuisonderwijs is toegestaan, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. En dat niet wij, maar een erkende instantie dat controleert.'

**‘Ik heb lef
getoond’**

Jackelien Bolhuis

Leerplichtambtenaar van de gemeente Hoorn

Ze had aanvankelijk niet per se een positief beeld van het vak. Lang geleden namelijk, toen ze in Oost-Groningen werkte, zag ze een weinig actieve leerplichtambtenaar die een voornamelijk administratieve functie had. Inmiddels weet ze wel beter; als leerplichtambtenaar ben je de spin in het web en kun je veel betekenen voor jongeren. Binnenkort neemt Jackelien Bolhuis (65) na 21 jaar afscheid als leerplichtambtenaar van de gemeente Hoorn.

Wat verwachtte je toen je begon?

'We waren met twee leerplichtambtenaren en deden de administratie zelf. Ik was inmiddels gepokt en gemazeld in en om het onderwijs en had mijn beeld van leerplicht flink bijgesteld. Ik zag een functie voor me waarin ik zou kunnen bijdragen aan de ontwikkeling en het schoolsucces van jongeren. Met name de sociale kant van het werk sprak me aan, het handhaven van de wet heeft voor mij nooit vooropgestaan.'

Is die verwachting uitgekomen?

'Ja, zeker. Door goed op te letten kun je veel betekenen. Al bij de eerste krasjes, bij de eerste tekenen dat er iets niet in haak is, kun je iets doen voor een jongere. Door met hem of haar in gesprek te gaan, ook als het bijvoorbeeld alleen nog maar gaat om te laat komen. Iedere jongere verdient die aandacht.'

Hoe is je relatie met de scholen?

'We hebben vanuit ons team veel geïnvesteerd in de relatie met scholen. Het besef dat we het samen moeten doen is langzaam gegroeid. Nu vragen scholen zelf om advies. Met creatief en oplossingsgericht denken, kun je veel bereiken. Ik vind het belangrijk te benoemen wat goed gaat. Daar bereiken we met elkaar veel meer mee dan wanneer we focussen op wat niet lukt.'

'Ik moet zeggen dat het nog altijd lastig is om samen te werken met het primair onderwijs. Basisscholen blijven terughoudend om leerplicht om advies te vragen of verzuim te melden.'

Wat heb je zien veranderen?

'Er is gelukkig meer ruimte om andere routes voor jongeren te vinden. We leren accepteren dat niet alle jongeren in hetzelfde systeem passen. Daarin moeten we scholen ook een beetje steunen. Dat is belangrijk. Als een alternatieve route met leerplicht is afgestemd, is het oké. Wij kunnen soms knopen doorhakken.'

'En wat dacht je hiervan? In mijn begintijd was er een meisje van 15 dat zwanger was. School vond dat ze vanaf dat moment maar thuis moest blijven om na haar bevalling terug te komen. "Geen sprake van", riep ik. "Ze is niet ziek, ze is zwanger! Er moet hulp komen zodat ze gecoacht wordt. En ondertussen regelen jullie maar dat ze onderwijs kan blijven volgen en dat er een zwangerschapsregeling komt." De heren keken wat verbaasd, maar ze hebben het wel gedaan. Dat kunnen we ons nu gelukkig niet meer voorstellen.'

'Ik vind het belangrijk te benoemen wat goed gaat'

'Ook 20 jaar geleden was er al veel gedragsproblematiek onder jongeren. De strategie van het voortgezet onderwijs was vaak die van 'pappen en nathouden'. Ze zongen het uit met zo'n leerling en zodra hij of zij 16 was, mocht het mbo het oplossen. Jongeren werden echt over de schutting gegooid. Daar hebben we een stokje voor gestoken want dat is verplaatsing van het probleem. In die tijd hebben we de eerste stappen gezet naar de huidige werkwijze: tijdig signaleren dat het niet lekker gaat met een jongere, de oorzaak achterhalen en bekijken wat er nodig is om hem of haar binnen te houden.'

Maak je nog wel een proces-verbaal op?

'Sinds de MAS zijn we steeds terughoudender geworden met het opmaken van een proces-verbaal. Eigenlijk doen we het alleen in casussen waarin jongeren niet naar school gaan, niet meewerken aan hulpverlening en voor wie er soms al een Beschermingstafel is geweest. Als dat uiteindelijk allemaal niet werkt, ouders het ook niet meer weten, dan maak ik een PV op. Ik verwacht geen wonderen, maar ik trek wel een streep. Maar het blijft ingewikkeld, want zo'n jongere moet wel verder kunnen.'

Hoe kijk je naar de vrijstellingen waar nu veel discussie over is?

'Bij een aanvraag voor een vrijstelling 5 onder a halen we echt alles uit de kast om dat te voorkomen. We werken intensief samen met het samenwerkingsverband, met school, met de hulpverlening en GGD. We zoeken naar oplossingen die er nog niet zijn. Op dit moment loopt er bijvoorbeeld een traject met een hoogbegaafde leerling van de basisschool. Voor hem hebben we een weekprogramma gemaakt met voor de helft dagbesteding en voor de andere helft school. Het idee is de dagbesteding af te bouwen en de uren op school uit te breiden. Het gaat om een school buiten Hoorn waarvoor het samenwerkingsverband het vervoer betaalt. Er kan best veel.'

Heb je adviezen of tips voor jonge collega's?

'Toon lef, je mag er zijn! Durf dingen te benoemen. En bewaak je rol, vraag je af of het jouw taak is of die van een ander. Trek niet alles naar je toe en zorg dat iemand de regie neemt in complexe casussen. Je zit soms met zoveel partijen aan tafel, dat kan zomaar eindeloos doorsudderen.'

'Zorg dat je goed geïnformeerd bent en dat je op tijd wordt ingeschakeld. Daarin moet je scholen soms opvoeden. Werk samen met alle partijen. Praat mét ouders en jongeren en niet alleen óver hen. En maak een plan.'

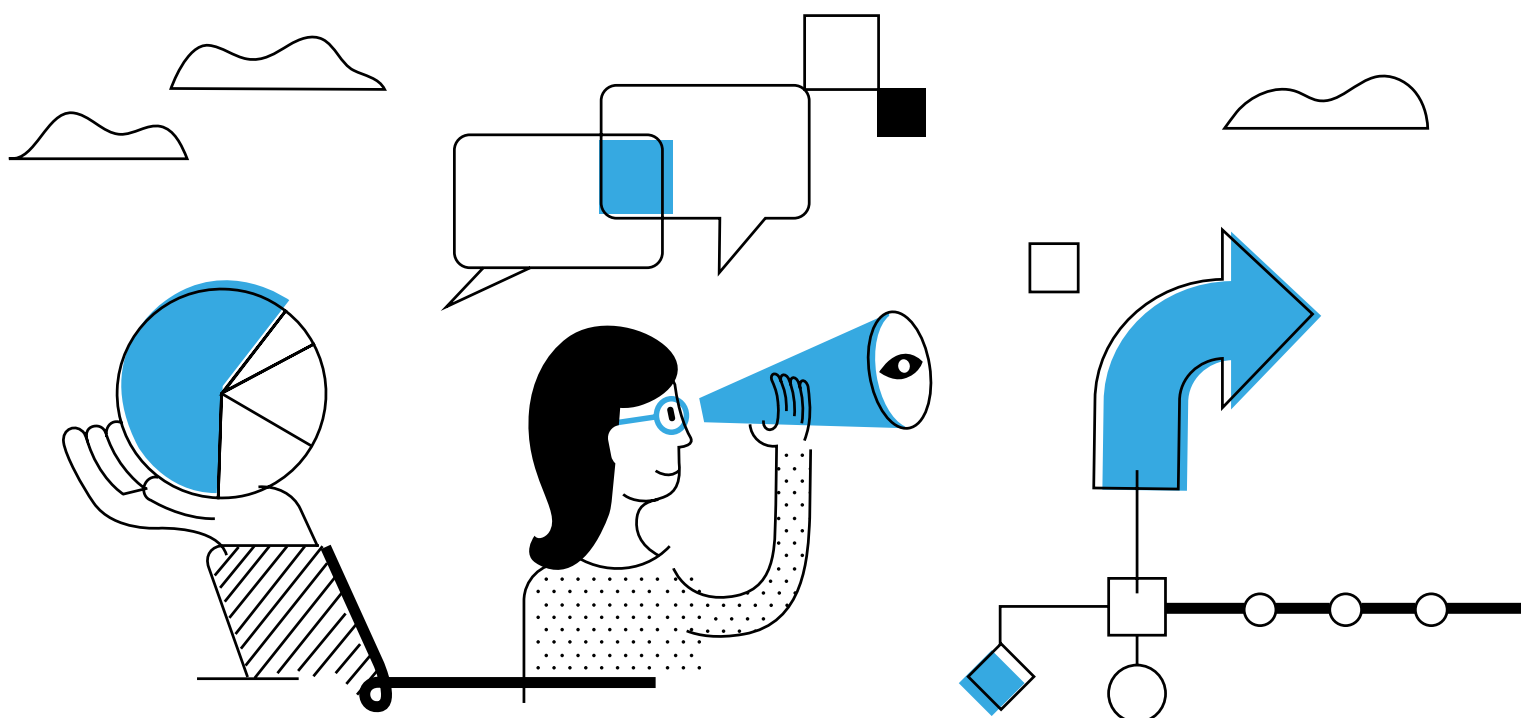
Hoe kijk je terug?

'Ik heb m'n best gedaan, heb lef getoond. Heb over het witte hekje gekeken, gewerkt buiten de strakke kaders van de wet waar dat nodig was in het belang van leerlingen.'

Wat vind je de meerwaarde van Ingrado?

'Ingrado heeft leerplicht op de kaart gezet en is van een stoffige vereniging naar een actieve, progressieve organisatie gegroeid. Met een stevig netwerk en goede contacten met de overheid. Ingrado is betrokken bij wat er speelt in de regio en geeft de rayoncontactpersonen een stem. Er is duidelijke informatie beschikbaar over wet- en regelgeving, wijzigingen en ontwikkelingen. Zo blijf je bij. Het voelt goed deel uit te maken van die club.' 🍷

Onderzoek in de schijnwerper

In deze rubriek belichten we regelmatig een aantal onderzoeken die van betekenis kunnen zijn voor het werkveld van leerlicht en RMC. Voor dit jubileumnummer gingen we terug in de tijd.

Vanaf 2008 heeft Ingrado onderzoek uitgezet en instrumenten laten ontwikkelen die belangrijk zijn geweest voor de doorontwikkeling van leerlicht en Doorstroompunt (RMC). Ook was Ingrado vaak aan de zijlijn betrokken bij tal van onderzoeken. Hieronder belichten we een aantal belangrijke onderzoeken van de afgelopen jaren.

Tekst Marga de Weerd (projectleider Ingrado) en Susan de Boer **Illustratie** Welmoet de Graaf

Onderzoeken over thuiszitters

Als we alle onderzoeken naar thuiszitters die Ingrado liet uitvoeren op een rijtje zetten, krijgen we een goed beeld van de ontwikkeling van (de definitie van) de thuiszittersproblematiek en van de manier waarop leerplichtambtenaren met deze problematiek omgaan.

1. Het eerste onderzoek naar thuiszitters start in 2007 met een verkennende belronde langs leerplichtambtenaren. De Inspectie van het Onderwijs meet jaarlijks in januari het aantal thuiszitters in de scholen voor speciaal onderwijs en komt in 2007 op 'een honderdtal', maar Ingrado vermoedt dat de werkelijkheid er anders uitziet. Het onderzoeksrapport komt op een schatting van tussen de 2000 en de 3100 thuiszitters. De conclusie luidt dat er op elk gegeven moment minimaal 800 jongeren thuiszitten, met een piek rond de kerstvakantie en de zomervakantie. Andere opmerkelijke bevindingen zijn onder meer dat de helft van de scholen hun thuiszitters meer dan een maand te laat meldt en dat er vaak gedragsproblematiek en/of psychische problemen aan thuiszitten ten grondslag liggen.

Ingrado (2008). Verslag Thuiszittersonderzoek Ingrado 2007-2008 d.d. 1 oktober 2008. Arnhem: Ingrado. De Staat van het Onderwijs 2007/2008 maakt melding van dit onderzoek.

2. In 2009 vraagt het ministerie van OCW aan Ingrado het Thuiszittersonderzoek te herhalen. De resultaten hiervan bevestigen die van het jaar daarvoor. De aandacht verlegt zich nu van de cijfers naar de oorzaken van thuiszitten en de richtingen waarin de oplossing gezocht kan worden. Ingrado adviseert om nader te onderzoeken hoe de niet-deelnemende gemeenten omgaan met thuiszittersproblematiek en om scholen te stimuleren sneller te melden. Ook beveelt Ingrado onder meer het model van de Rotterdamse Actietafel aan als middel om met de problematiek aan de slag te gaan.

Thuiszittersonderzoek Ingrado 2008-2009 Oost West
Thuis is het ook niet alles

3. In het Thuiszittersonderzoek van 2010 gaat

Ingrado na welke factoren invloed hebben op het langdurig verzuim, en kijkt met name naar die factoren waaraan de leerplichtambtenaren iets zouden kunnen doen. De leerplichtambtenaar moet nadrukkelijker aandacht aan de regie besteden, luidt de conclusie. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor een snelle probleemanalyse, daarnaast zijn bespreking in het zorgadviesteam (ZAT) en het goed bijhouden van het dossier belangrijk. Vooral jongeren die de overstap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs maken lopen risico op langdurig verzuim.

Thuiszitters, sneller terug naar school

4. Met een sprong in de tijd komen we bij het laatste onderzoek naar thuiszitters. Dat dateert van februari 2021 en is uitgevoerd in de coronajaren 2019 en 2020. Hieruit komt naar voren dat de cijfers over het aantal thuiszitters mogelijk niet overeenkomen met de werkelijke situatie. 40 procent van de leerplichtorganisaties beperkt zich bij de opgave van het cijfer voor relatief verzuim niet tot de leerlingen die via DUO als langdurig relatief verzuimer zijn gemeld. Iets minder dan de helft doet dat wel. Dat betekent dat het de vraag is of de cijfers uit de leerplichttelling wel een goede indicator vormen voor het aantal leerlingen dat daadwerkelijk geen onderwijs volgt.

Wel blijkt dat gemeenten op grote schaal het soort afspraken hebben gemaakt dat het Thuiszitterspact voor ogen had. De preventie van uitval, de samenwerking met zorg, maatwerk voor kinderen en de route naar een passende plek zijn vrijwel overal in afspraken vastgelegd. Daarnaast zijn in ruim twee derde van de gemeenten doelen geformuleerd voor de reductie van het aantal thuiszitters. Ruim de helft van de gemeenten wil het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a terugdringen. In ruim een derde van de gemeenten zijn afspraken gemaakt over doorzettingsmacht of -kracht.

Intussen lopen de thuiszitterscijfers weer op. Drie mogelijke verklaringen:

- Misschien meten de cijfers vooral het (verbeterde) meldingsgedrag van scholen;
- De rol van leerplicht omvat nu ook preventie van verzuim. Artikel 25 van de Leerplichtwet, waarin geregeld is welke cijfers gemeenten op moeten leveren, is niet in die ontwikkeling meegegroeid en doet geen recht aan de inspanningen van veel leerplichtorganisaties. Het rapport laat wel zien dat een groot aantal gemeenten zich bij de opgave van het langdurig relatief verzuim (LRV) niet beperkt tot de LRV-meldingen van de scholen;
- Artikel 25 van de Leerplichtwet heeft alleen betrekking op leerlingen die ongeoorloofd verzuimen. Leerlingen die niet ongeoorloofd verzuimen maar wel thuiszitten zonder aanbod van onderwijs en/of zorg blijven zo buiten beeld.

'Misschien meten de cijfers vooral het (verbeterde) meldingsgedrag van scholen'

Thuiszitters, COVID-19 en de Leerplichttelling artikel 25

Ingrado heeft ook gekeken naar het verhaal achter de cijfers. Een van de factoren die invloed heeft op de ontwikkeling van de verzuimcijfers, is dat gemeenten vaker ‘overig verzuim’ zijn gaan melden. Dit omdat het verzuim niet voldoet aan de officiële criteria maar wel zorgelijk is. Dat verzuim komt niet in de leerplichttelling, waardoor het lijkt alsof het langdurig verzuim terugloopt. Aan de andere kant bieden scholen vaker maatwerk aan, waardoor leerlingen parttime naar school gaan. Maar dit maatwerk is niet altijd in beeld bij de Onderwijsinspectie. Kortom, de verzuimcijfers geven geen compleet beeld van het aantal jongeren dat (ongeacht de reden) langdurig geen onderwijs krijgt. Die cijfers bieden evenmin goed zicht op de preventieve verzuimmeldingen en de preventieve inspanningen vanuit het onderwijs en leerplicht.

Duiding van en de noodzaak tot een aanpassing van de leerplichttelling. Het verhaal achter de cijfers over 2021-2022

Met deze QR-code zijn verschillende onderzoeken over thuiszitters te downloaden.

Onderzoeken over geoorloofd en ongeoorloofd verzuim

In 2017/2018 liet Ingrado het Nijmeegse onderzoeksinstituut KBA een onderzoek uitvoeren naar ongeoorloofd én geoorloofd verzuim. Dat onderzoek concentreert zich op het primair onderwijs en had onder meer tot doel inzicht te verkrijgen in de omvang en de aard van het ongeoorloofd en geoorloofd verzuim (met name ziekteverzuim). Ziekteverzuim blijkt verreweg de belangrijkste reden voor afwezigheid van school. Zo’n 5 tot 10 procent van het ziekteverzuim is volgens schooldirecteuren ‘zorgwekkend’. Daarnaast blijkt ook ten onrechte toegekend verlof veel vaker reden te zijn voor afwezigheid van school dan ongeoorloofd verzuim.

Ingrado stond vervolgens aan de wieg van het grote KBA-onderzoek naar ziekteverzuim en kortdurend ongeoorloofd verzuim in het primair, voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs dat in opdracht van het ministerie van VWS in 2021 is uitgevoerd. Bij een deel van de leerlingen is sprake van een optelsom van veel ziekteverzuim en veel meldingen van (kortdurend) ongeoorloofd verzuim. Vooral in steden, armoedeprobleemcumulatiegebieden en in het vmbo is er vaker een verband tussen ziekteverzuim en ongeoorloofd verzuim.

Ingrado geeft KBA in 2021 de opdracht om het onderzoek naar geoorloofd en kortdurend ongeoorloofd verzuim ook in het mbo uit te voeren. Daaruit blijkt dat de verzuimproblematiek niet goed in beeld is bij de onderzochte mbo-instellingen. Een eerste verkenning op twee mbo-instellingen laat een verontrustend beeld zien van een stapeling van geoorloofd en ongeoorloofd verzuim. Ziekteverzuim en ongeoorloofd verzuim kennen een gescheiden wijze van registratie en opvolging, waardoor het verband niet zichtbaar is. Ook zijn er niet alleen verschillen tussen de mbo-instellingen bij de aanpak van verzuim, maar ook binnen de mbo’s. Verschillende locaties en verschillende opleidingsroutes kennen vaak verschillende procedures.

Deze onderzoeken onderstrepen, evenals het Response to Intervention model waaraan voor het eerst in Ingrado Magazine #40 en daarna vaker aandacht is besteed, het belang van het denken in aanwezigheid in plaats van (ongeorloofd) verzuim. In dat kader ontwikkelde Ingrado de Handreiking aanwezigheidsregistratie en de Checklist aanwezigheidsbeleid. In 2024 laat Ingrado het denken in aanwezigheid op school onderzoeken. Daarmee willen we input leveren op beleid, wet- en regelgeving met betrekking tot aanwezigheid op school om zo het recht op onderwijs en ontwikkeling voor zoveel mogelijk jongeren te kunnen waarborgen.

Leerplicht in het primair onderwijs

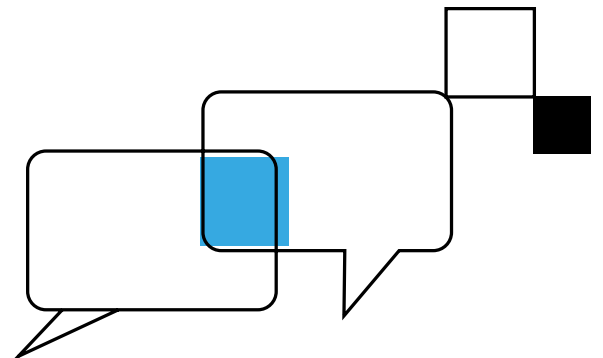
Onderzoek naar ziekteverzuim en kortdurend ongeoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim in het mbo

Handreiking aanwezigheidsregistratie en de Checklist aanwezigheidsbeleid

Life Skills

Leren omgaan met het leven

Levensvaardigheden worden niet expliciet aangeleerd in het onderwijs. Jongeren die vanuit zichzelf niet goed zijn in omgaan met emoties, in besluiten nemen, in effectief communiceren en empathisch omgaan met anderen, lopen het risico in hun opleiding, in hun werk en in hun relaties vast te lopen. Het project Creative Learning for Life wil docenten in het beroepsonderwijs trainen om op een creatieve manier deze levensvaardigheden bij studenten te ontwikkelen.

Tekst Susan de Boer

Trainers en docenten die meewerken aan het ontwerpen en implementeren Van Life Skills bij de congresruimte van organisatieadviesbureau Forbusiness Lifeskills van Maurizio Chiappa. Maurizio Chiappa is de man met baardje en blauwe blouse, Birgit Grimbergen is degene met een groene sjaal en zonnebril in het haar, Guus van Beek staat in het midden en heeft een blauwe blouse en bruine schoenen en Henrie Mastwijk staat achteraan in het midden met blauw windjack.

'Onze studenten hebben veel aandacht nodig voor vaardigheden die hen helpen om te gaan met de uitdagingen van het leven', zegt Birgit Grimbergen, senior stafmedewerker bij het REA College en projectleider van Creative Learning for Life (CL4L). Het REA College richt zich specifiek op jongeren die extra ondersteuning nodig hebben bij het doorlopen van hun mbo-opleiding, bijvoorbeeld vanwege een stoornis in het autistisch spectrum.

'Het gaat niet alleen over kennis, maar ook over wat je voelt in je lichaam en in je hart'

Scholen bieden volgens Birgit Grimbergen onvoldoende handvatten voor zaken als het omgaan met emoties of het komen tot een besluit. 'In de opleiding leren we ze wel hoe ze een goede werknemer of goede burger zijn. We doen dus wel iets aan Life Skills op het REA College, maar ons belang-

rijkste doel is nu het verkrijgen van werk. We zien werk als de poort naar een gelukkig leven, maar we willen in de toekomst graag breder kijken.'

Persoonlijke ontwikkeling

Guus van Beek, projectmanager van Creative Learning for Life, vult aan: 'Dit project heeft als doel leraren te leren studenten beter op het leven voor te bereiden. Daarbij gaat het ook om persoonlijke ontwikkeling. Zogenaemde 'soft skills', zoals communicatie en emotionele regulering, spelen zowel in je werkzame als in je persoonlijke leven een rol.' Deze levensvaardigheden moeten niet droog theoretisch worden aangeleerd. Guus van Beek: 'Een van de oorzaken van het hoge percentage schooluitval is dat leraren op veel mbo's traditioneel lesgeven. Met Creative Learning for Life willen we onderwijs aantrekkelijker maken. Het concept Creatieve Teaching geeft aan dat het niet alleen over kennis gaat, maar ook over wat je voelt in je lichaam en in je hart.' Dat is een belangrijke verandering ten opzichte van de huidige didactiek. 'Neem omgaan met ruzies in de familie. Dat kan in de vorm van een rollenspel waarbij acteurs een situatie ophelderen, of een emotie uiten. De docenten leren hoe ze moeten werken met acteurs.' Het gaat daarbij om de balans, zegt Maurizio Chiappa, de Italiaanse projectpartner van Creative Learning for Life. 'Life skills trainen betekent dat je adaptieve skills traint. Het leven verandert en het is belangrijk dat je leert hoe je je kunt aanpassen aan die veranderende wereld.'

Ingrado als supporter van Creative Learning for Life

De reden dat Ingrado betrokken is bij het project Creative Learning for Life, is dat training in Life Skills zal helpen schooluitval te voorkomen, vertelt Henrie Mastwijk. Hij is projectleider passend onderwijs, jongeren en arbeid bij Ingrado. 'We ondersteunen het programma als kenniscentrum door bijvoorbeeld feedback op hun producten. We willen ook Life Skills-trainingen beschikbaar maken voor onze doorstroomcoaches (RMC-trajectbegeleiders), zodat zij vervolgens jongeren kunnen trainen. We verwachten er veel van. Creatieve teaching is een nieuwe manier om Life Skills bij te brengen.' Het kan nog wel even duren voordat het programma beschikbaar is, zegt Henrie Mastwijk. 'Er wordt veel waarde gehecht aan zorgvuldigheid. Een goed doordacht programma kan ervoor zorgen dat studenten de juiste kennis en vaardigheden opdoen die hen in staat stellen om succesvol te zijn in verschillende aspecten van hun leven.'

Alles verandert

In Nederland hebben veel jongeren mentale klachten, blijkt in maart 2023 uit onderzoek van het RIVM. Bijna de helft van de jongeren ervaart stress, meestal door een combinatie van prestatiedruk en de mening van anderen. 45 procent voelt zich eenzaam en 14 procent kampt met gedachten aan zelfdoding. Ook zijn er zorgen over de woningcrisis, de inflatie en de klimaatcrisis. In Italië is de situatie vergelijkbaar. Maurizio Chiappa: 'Het beeld van de toekomst is veranderd. Veel jongeren willen niet investeren in de toekomst, ze zijn cynisch over de situatie in de wereld.' Juist daarom zijn Life Skills belangrijk. 'Life Skills-trainingen zijn ontstaan in klinieken die zich bezighouden met verslavingsproblematiek. Als je beter kunt omgaan met het leven, kun je beter omgaan met je verslaving, is het idee. Dat geldt in bredere zin voor alle uitdagingen van het leven.'

'Het programma zal zeker helpen bij het tegengaan van schooluitval'

Guus van Beek: 'Die sombere kijk op de toekomst is begonnen met de economische crises. Er was veel werkloosheid in Italië, Spanje en Griekenland, een kwart van de jongeren had geen perspectief op werk. Dat creëert spanning. En dat geldt zeker voor jongeren met beperkingen, fysiek of mentaal. Het ontbreekt aan sociale inclusie. We willen dat ook deze jongeren een betekenisvol leven leiden.'

In Italië zijn er geen speciale scholen of opvangplekken voor jongeren met beperkingen. 'Kinderen met speciale ondersteuningsbehoeften voelen zich daardoor vaak eenzaam in de klas', vertelt Chiappa. 'Er is geen aangepast programma. Het concept van Life Skills is erop gericht leraren een inclusieve blik aan te leren, zodat ze hun lessen adaptiever kunnen maken, meer empathie voelen, meer naar emoties kijken. Het gaat verder dan kennis hebben van de Life Skills, je moet het ook voorleven.'

Maatwerk

Het project bestaat uit verschillende fases. Er zijn bijeenkomsten geweest in Neder-

land en Italië waarbij leraren en trainers kennismaakten met het project, een volgende bijeenkomst vindt in het najaar plaats in Estland. Uit Nederland nemen een leraar en een trainer van het REA College deel. Uit Italië en Estland participeren vier leraren per land, en Slovenië neemt deel met vijf leraren. Birgit Grimbergen: 'In april 2024 start de training voor leraren over het leren werken met acteurs, zangers, dansers, schilders. Tijdens de training leren ze welke aanpak past bij de Life Skills die je wilt aanleren en bij je studenten. De leraren gaan ervaringen opdoen, reflecteren hierop en passen ze toe in hun onderwijs. In 2025 presenteren we de resultaten van het project zowel internationaal als in Nederland.' Als het project is afgerond, is er een set modules ontwikkeld waarmee leraren studenten de Life Skills kunnen aanleren. Guus van Beek: 'Daarnaast ontwikkelen we een tool met vragen en antwoorden, waarmee je kunt nagaan wat er nodig is voor jouw studenten. Als studenten bijvoorbeeld aangeven dat ze veel last hebben van stress, dan kun je oefeningen selecteren die ingaan op omgaan met stress. Zo kun je maatwerk leveren in het aanleren van Life Skills.'

Samenleving

De studenten van de Nijmeegse locatie van het REA College profiteren volgend jaar al van de opbrengsten van het project, als de leraren die meedoen het geleerde in praktijk gaan brengen. Andere locaties van het REA College volgen in 2025, en daarna worden de modules en de tools landelijk verspreid. Het programma zal zeker helpen bij het tegengaan van schooluitval, verwacht Birgit Grimbergen. 'Als je kunt omgaan met het leven, val je niet zo gauw uit. Als je vader of moeder ziek wordt, of er gebeurt iets anders dat je leven op zijn kop zet, dan kun je daar dankzij de Life Skills beter mee omgaan.' Maurizio Chiappa ziet ook een rol voor de maatschappij: 'In

een Italiaanse krant stond een bericht over een onderzoek dat is uitgevoerd door het ministerie van Jeugdzaken. Daarin wordt duidelijk dat het probleem niet is dat jongeren niet kunnen communiceren, maar dat volwassenen ze niet begrijpen. 45 procent van de jongeren zegt: "Onze leraren begrijpen ons niet!". Dus niet alleen de studenten moeten veranderen, de hele samenleving moet veranderen.' 🍷

Creative Learning for Life

Het project Creative Learning for Life CL4L wordt gefinancierd door het Europese subsidieprogramma voor onderwijs Erasmus+. Het draait bij dit project om het aanleren van de tien levensvaardigheden waarvan De World Health Organization WHO heeft vastgesteld dat iedereen ze nodig heeft om effectief om te kunnen gaan met de uitdagingen van het leven. De vaardigheden worden op een creatieve manier aangeleerd. In dit project participeren behalve onderwijsaanbieders en -experts ook acteurs, schilders, dansers, muzikanten en andere mensen met een creatief beroep. Erasmus+ heeft als doel de kwaliteit en relevantie van onderwijs en opleiding in Europa te bevorderen, intercultureel begrip te vergroten, de mobiliteit van studenten en personeel te stimuleren en innovatie en goede praktijken in het onderwijs te bevorderen. Naast Nederland zijn Italië, Slovenië en Estland betrokken bij het Creative Learning for Life project.

Life Skills

Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zijn levensvaardigheden 'vaardigheden voor adaptief en positief gedrag die individuen in staat stellen effectief om te gaan met de eisen en uitdagingen van het dagelijks leven'. Met andere woorden, het zijn psychosociale vaardigheden om een toestand van mentaal welzijn te behouden en dit te laten zien met constructief gedrag tijdens interactie met anderen en binnen de eigen cultuur en omgeving.

De WHO identificeert tien vaardigheden die verdeeld zijn over drie gebieden.

1. Cognitief: Besluiten nemen, Problemen oplossen, Kritisch nadenken
2. Emotioneel: Zelfbewustzijn, Omgaan met emoties, Omgaan met stress
3. Sociaal: Effectieve communicatie, Relationale vaardigheden, Empathie.

Sylvia Koiter

Leerplichtambtenaar van de gemeente Zutphen

“Jij moet leerplichtambtenaar worden”, zei een leerplichtambtenaar op het schoolplein waar Sylvia Koiter (61) haar kinderen opwachtte. Op dat moment was ze nog met veel plezier werkzaam in het sociaal-cultureel werk. Maar na 20 jaar was er wel behoefte om te werken in een minder vrijblijvende omgeving.

Dus, nieuwsgierig geworden, ging ze in gesprek met de leerplichtambtenaar van het schoolplein. Wat deed zij zoal? Waar bestond haar werk uit? ‘Dat klonk allemaal best aantrekkelijk, leek me wel wat voor mij. Een functie waarin je kan doorpakken.’ Inmiddels is Sylvia Koiter al 21 jaar leerplichtambtenaar in de gemeente Zutphen. Elke dag met plezier aan het werk. Nog een paar jaar te gaan.

Hoe was het toen je begon?

‘Toen ik begon was ik de enige leerplichtambtenaar. Ik had een baan van 24 uur waarin ik leerplicht deed voor Zutphen en RMC voor Zutphen en Lochem. Nu zit ik in een team van vier leerplichtambtenaren en twee doorstroomcoaches (RMC-trajectbegeleiders). Wij maken deel uit van het team Jeugd waardoor we heel snel kunnen schakelen met de jeugdconsulenten. Wij zijn bezig om de werkprocessen goed op elkaar af te stemmen.’

Wat is er veranderd?

‘Het vak is enorm gegroeid. De functie van leerplicht en wat je kunt betekenen in trajecten wordt goed gezien. Toen ik startte was handhaving nog een wezenlijk onderdeel van onze taak. Wij kwamen pas in actie na een melding. De leerplichtambtenaar werd vaak gezien als degene met het opgeheven vingertje. Daar zijn wij langzaam vandaan gegaan, heel bewust. Wij hebben nu veel meer een meedenkende en adviserende rol. Hoe krijgen wij de schoolgang van dit kind weer op gang? Wij staan naast ouders en scholen.

‘De problematiek op scholen is veranderd, is echt zwaarder geworden. Ook de ouders zijn veranderd, ze stellen hogere eisen aan scholen. Het helpt dat ik ouder ben dan de ouders van nu. Ik win makkelijk hun vertrouwen en kan rust brengen in soms verhitte discussies. Ik probeer vanuit respect naar ouders en kinderen te kijken. Als zij een ander beeld hebben van leren en opvoeden probeer ik echt te kijken hoe we dat kunnen inpassen in ons schoolsysteem.’

‘Neem de tijd en de rust om het beste te doen voor het kind.’

Maak je nog weleens een proces-verbaal op?

‘Nee, de laatste jaren heb ik dat niet meer gedaan. Dit zal zeker te maken hebben met de coronatijd. Maar ook is onze kijk op het handhavende gedeelte van ons werk sterk veranderd. Onze eerste inzet is toch om met alle betrokken partijen een weg te vinden waarin de ontwikkeling van kinderen en jongeren voorop staat. Een proces-verbaal is het laatste redmiddel. Je komt er niet uit met ouders en school, dan moet de rechter een beslissing nemen. Soms is dat goed hoor, en nodig. Dan kan er jeugdreclassering ingezet worden. Maar daarmee zit het kind nog niet op school hè?’

‘De invoering van de MAS heeft ook veel betekend voor ons vak. Wij doorlopen nu een hele route voordat wij überhaupt dénken aan een proces-verbaal. Dat wil niet zeggen dat dat ook bij alle partners al goed geland is. Dat geldt ook voor scholen. Die dreigen soms nog met “pas op, anders moet je naar de leerplichtambtenaar”. Anderzijds worden wij steeds meer gevraagd om mee te denken in verzuimcausussen waar nog geen sprake is van 16 uur in 4 weken. Dat doen wij graag, maar wij vragen wel een DUO-melding om het AVG-technisch in orde te hebben. Dan weten ouders ook dat wij betrokken zijn. Ik ga niet zomaar over een kind praten als ouders daar niet van op de hoogte zijn. Daar probeer ik stipt in te zijn.’

Ook in jouw regio is het aantal vrijstellingen 5 onder b toegenomen. Hoe kijk je daarnaar?

‘Daar hebben wij nog wel wat in te doen met elkaar. Die vrijstelling 5 onder b is een lastige. Met name dat er geen zicht is op de kinderen die thuisonderwijs krijgen. Dan gaat het mij nog niet zozeer om het cognitieve gedeelte, maar zeker ook om de

sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Mijn ervaring is dat ouders die een beroep doen op 5 onder b dit heel bewust doen. Zij hebben moeite met de manier waarop het onderwijs in Nederland geregeld is en willen hun kind hun eigen waarden en normen, vertaald in een levensvisie meegeven.

‘Ouders zijn enorm zoekende. Scholen sluiten niet altijd meer goed aan bij de visie van ouders en dat snap ik soms ook wel. Maar, ik vind dat áls kinderen thuisonderwijs krijgen dat daar toezicht op moet zijn. Dat is nu niet zo. Als die vrijstelling er eenmaal is, is er geen instantie die toetst hoe het met het kind gaat. Wij proberen met ouders in gesprek te gaan. Soms op huisbezoek, of wij nodigen ouders uit. De laatste jaren gaat dit steeds beter, ouders horen onderling van elkaar dat er toch best te praten valt met een leerplichtambtenaar. En dat is heel fijn want in een gesprek krijg je een beeld van de situatie waarin een kind onderwijs zal krijgen. Natuurlijk zijn er ook ouders die stelselmatig weigeren om met de leerplichtambtenaar in gesprek te gaan. Dat maakt het lastig en daar maak ik me zorgen over.’

Wat zou je startende collega's willen meegeven?

‘Kijk met respect naar je omgeving en niet met wantrouwen. Dat raad ik trouwens ook collega's aan die al langer in het vak zitten. Als je weerstand voelt, onderzoek dan waar dat vandaan komt. Ik ben er namelijk van overtuigd dat elke ouder het beste wil voor zijn kind. Maar niet elke ouder kan dat verwoorden op een manier die wij verstaan. Dus probeer met elkaar de juiste toon, de juiste manier van communiceren te vinden. En ga het gesprek aan. Neem de tijd en de rust om het beste te doen in het belang van het kind. Dat bepaalt de kwaliteit van je werk.’

Hoe kijk je naar Ingrado?

‘Ingrado ervaar ik als een prettige club waarbij ik zowel mijn collega-leerplichtambtenaren kan ontmoeten op de Ingrado-dagen, maar waar ik bij ingewikkelde casussen ook kan vragen om juridisch advies. Het is fijn om te ontdekken dat wat mij dagelijks bezighoudt in mijn werk gedeeld wordt door een grote groep mensen. Samen het leerplichtvak doorontwikkelen is waardevol en ook erg nodig, gezien de snelle ontwikkelingen in onze maatschappij.’ 🍷

10 vragen aan...

Bart Heeling

(onder meer) gedragspecialist en leerkracht SO+ klas RENN4

1 Wat maakte dat je overstapte van het bedrijfsleven naar het (speciaal) onderwijs?

'Ik was financieel adviseur bij Fortis en kwam bij de mensen thuis. Het ging altijd al snel over de kinderen, over waar ze tegenaan liepen op school of in de opvoeding. Daar sparden we over. Toen kwam er een reorganisatie bij Fortis en een goed sociaal plan. Deze combinatie maakte de stap naar het onderwijs voor mij vrij logisch.'

2 Wat typeert kinderen in RENN 4?

'Kinderen die op een RENN 4 school zitten, zijn gedefinieerd als kinderen met gedragsproblemen en/of psychiatrische problematiek (cluster 4). Wat onze kinderen typeert, is hun extra ondersteuningsbehoefte, waardoor zij zich in het reguliere onderwijs niet (meer) kunnen handhaven.'

3 Je noemt jezelf situationeel omdenker, wat versta je daaronder?

'Omdenken van een situatie kan gezien worden als een onverwachte reactie op een gebeurtenis. Ik pas het toe in situaties die daar acuut om vragen. Een voorbeeld: als de situatie onveilig wordt voor het kind zelf en/of de omgeving, pakken we hem of haar in het uiterste geval vast. We zeggen dan: "Ik ga je nu vastpakken." Wanneer ik merk dat het kind er niet rustig van wordt, maar ik het ook nog niet kan loslaten vanwege de heftige agressie, dan zeg ik iets onverwachts als: "Hé, je hebt twee verschillende schoenen aan!". Het kind is dan even ontregeld, in de war en zegt: "Nee hoor, ze zijn hetzelfde!" Ik blijf dat een tijdje volhouden en zeg daarna: "Nee echt, ze zijn verschillend, kijk maar, een linker en een rechter." Het kind is dan doorgaans weer rustig, de focus is verlegd en ik kan het loslaten. We praten dan over de situatie, of niet, want woorden zijn niet altijd nodig of handig.'

4 Ingrado staat voor het recht op onderwijs en ontwikkeling. Wat is er nodig om voor jouw leerlingen dat recht waar te maken?

'De leerlingen zijn hoe dan ook iedere dag welkom. Weliswaar vallen zij onder de Leerplichtwet, het is mijn streven om het voor de kinderen niet als een plicht te

laten voelen, maar ervoor te zorgen dat ze graag naar school willen komen, dat ze het weer leuk gaan vinden. En wanneer kinderen ontspannen zijn en zich veilig voelen, dan gaat ontwikkeling als vanzelf.'

5 Wat heb je tot nu toe zelf geleerd van en in je werk in het onderwijs?

'Ik herkende de copingstrategieën van de kinderen bij mezelf, je anders voordoen dan wie je van binnen bent. De kinderen fungeren nog steeds als spiegels. Wat ik voor hen kan terugdoen is het onvoorwaardelijk beschikbaar zijn, zoals ik dat zelf gemist heb. De kinderen het gevoel geven dat zij belangrijk zijn.'

6 Hoe ervaar je de samenwerking met partners buiten de school in de zorg voor leerlingen?

'Inmiddels zit ik sinds drie jaar in een adviesorgaan (we noemen dat het DOA, domein overstijgend analyse en adviesteam) waarin diverse partijen uit de regio samenkomen om individuele casussen te bespreken. Ook de ouders nemen daaraan deel. In dat DOA zitten het samenwerkingsverband, leerplicht, onderwijs, jeugdzorg, sociale teams, GGD, etc. Heel krachtig en centraal, in plaats van versnipperd.'

7 Wat vraagt het van professionals om jouw leerlingen te begeleiden?

'De eis om naast de pabo ook een master-gedragspecialist te hebben, is helaas losgelaten. Bij RENN4 worden we getraind in de-escalerend handelen door middel van de ABC-training (Agressievisie, Beroepshouding en Communicatie). Naast een professionele basis als leerkracht, heb je kennis nodig van trauma. Wat ik daar graag persoonlijk aan toe wil voegen, is dat je vooral veel compassie en geduld moet hebben voor deze kinderen en hun ouders. En humor en vertrouwen.'

8 In een van je bijdragen op LinkedIn schrijf je:

"Hij is geen leerling met ernstige gedragsproblemen. Hij is een leerling die ernstige problemen heeft ervaren rond zijn gedrag". Kun je dat toelichten?

'Wanneer je het hebt over "leerlingen met ernstige gedragsproblemen", dan leg je het puur bij het kind zelf neer. Dat is niet eerlijk. Het kind is een product van zijn ouders en de omgeving. Het gedrag is veelal een signaal van onvermogen, het kind laat zien dat het niet zo goed met hem gaat. Door aan te geven dat het kind veel problemen heeft ervaren rond zijn gedrag, trek je je visie breder.'

9 Heb je tips voor onze lezers, onder anderen de leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches (RMC-trajectbegeleiders)?

'Durf buiten de protocollen te denken, bekijk iedere situatie als uniek. Bedenk of jouw reactie daadwerkelijk professioneel is, of dat deze voortvloeit uit jouw eigen pakket aan waarden, overtuigingen en normen. Dat laatste verklaart volgens mij het verschil in handelen tussen de ene leerplichtambtenaar en de andere, tussen de sfeer in de ene klas en de andere klas. Wees je daarvan bewust.'

10 Welke vraag stelden we niet en zou je graag beantwoorden?

'Wat motiveert jou om al drie jaar lang bijna dagelijks stukken op LinkedIn te schrijven? Ik wilde de beeldvorming over het speciaal onderwijs en deze leerlingen positief beïnvloeden en ontdekte LinkedIn als geschikt kanaal. Ik krijg veel likes en reacties op mijn verhalen. Ik lees alles en reageer daar weer op. Dat vind ik belangrijk, want ik geloof in verbinding en in de wederkerigheid van waardering.'

Bart Heeling schreef een boek over zijn ervaringen in het speciaal onderwijs.

**‘Wegblijven
bij het moeten’**

Annelieke Kersbergen

Projectleider Preventie en aanpak vsv bij Ingrado

Tijdens haar verhuizing kwam ze haar afstudeerscriptie uit 1997 tegen: “De ontknoping, een aanpak van de schoolverlatersproblematiek”. Peer-to-peer contact en coaching beschrijft zij daarin als werkzame bestanddelen van de aanpak. ‘Toen al was ik bezig met dit thema’, zegt Annelieke Kersbergen (47). ‘En eigenlijk is het een rode draad gebleven in mijn loopbaan tot nu toe.’

Na een carrière bij RMC-regio IJssel-Vecht, binnen verschillende functies in het sociaal domein van de gemeente Zwolle en in het mbo, is ze sinds kort werkzaam bij Ingrado, als projectleider Preventie en aanpak vsv.

Kun je iets vertellen over die scriptie?

‘De scriptie was gebaseerd op een onderzoek bij het toenmalige Knooppunt van het Deltion College in Zwolle. De vraag was wat maakte dat jongeren uitvielen. Vaak bleek dat het gevolg van onvolledige of onjuiste voorlichting. Jongeren kregen bijvoorbeeld niet te horen dat bij een keuze voor de zorg ook avonddiensten horen en dat werken in de kinderopvang ook vieze luiers betekent. Uiteindelijk hebben we een programma ontwikkeld dat begon met betere voorlichting, met beter aansluiten bij de doelgroep. We schetsten een reëel beeld van het beroep; lieten ook zien wat er niet leuk is. En we betrokken jongeren die al een beroepskeuze hadden gemaakt in de voorlichting, lieten hen onder meer rondleidingen doen.’

Hoe ben je hierna verder te gaan?

‘Rode draad in al mijn werk is altijd de vraag gebleven hoe we beter konden aansluiten bij jongeren. Die vraag stelde ik toen ik werkzaam was bij het wijkteam, bij RMC, bij de afdeling Werk en Inkomen en later als projectleider van het project Kansen voor vsv. En met die vraag stap ik nu ook binnen bij Ingrado.’

Wat heb je zien veranderen?

‘Haha, soms denk ik weleens “is er wel iets veranderd?”. Nee hoor, ik zie wel beweging. Natuurlijk is het fijn als jongeren een startkwalificatie halen, maar het is geen doel op zich. We willen jongeren ondersteunen op hun pad naar zelfstandigheid en onderzoeken wat daarvoor nodig is.

‘Dit is actueel nu de vsv-cijfers weer stijgen. Dat zijn de jongeren zonder startkwalificatie. Maar misschien zitten die inmiddels op een werkplek.

Natuurlijk kun je dan de vraag stellen of dat duurzaam werk is. Als dat niet het geval is, dan moet je daarop inzetten. Maar het zijn niet per se de jongeren die je moet meetellen in de vsv-cijfers en voor wie je een heel nieuwe aanpak moet ontwikkelen. Kijk dus goed naar het verhaal achter de cijfers.’

Welke belangrijke inzichten heb je opgedaan?

‘Ik heb ervaren dat als een wijkteam geen ingang meer ziet bij een gezin, de doorstroomcoach (RMC-trajectbegeleider) vaak heel laagdrempelig nog wel kan binnenkomen: “Hé joh, ik ben hier. Ik ben er voor jou en wil alleen maar een kop thee met je drinken.” Dat is wat ik bedoel met aansluiten bij een jongere. Wegblijven bij het moeten, en er gewoon zijn. Het mooie is dat als die druk wegvalt, jongeren op termijn zelf aangeven dat ze wel weer wat willen leren.

‘De stem van de jongere mag meer gehoord worden’

‘Anderhalf jaar geleden heb ik de overstap gemaakt naar Deltion als projectcoördinator Aansluiting arbeidsmarkt. Ik wilde ook het onderwijs begrijpen. Wat gebeurt daar nu precies? Wat me daar heel duidelijk werd is dat het onderwijs en partners buiten de school nog te vaak apart opereren in de begeleiding van jongeren. Terwijl ik vind dat het echt een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en dat mentor, slb'er, doorstroomcoach en andere professionals van buiten dus moeten samenwerken. Het zijn overigens de systemen die soms moeilijk op elkaar af te stemmen zijn. Dat heeft niets met onwil van mensen te maken.’

Wat was je beeld van Ingrado?

‘In coronatijd had ik een gesprek met een van de projectleiders dat me zo inspireerde dat ik dacht “voor die club zou ik wel willen werken”. Het recht op ontwikkeling van jongeren staat centraal en Ingrado faciliteert de leden om daaraan te kunnen bijdragen.

‘Nu ik aan de slag ben, zie ik de enorme berg onderwerpen waar Ingrado zich mee mag bemoeien. Wat een verwachtingen! Het is maar een klein clubje hè? Als je ziet wat een hoeveelheid vragen er deze kant op komt. Echt respect hoor.’

Wat heb je Ingrado en de leden te bieden?

‘Ik ben een verbinder en vind het interessant om de werkelijkheid ook te bekijken vanuit het perspectief van de ander. De kernwaarden van Ingrado - bevlogen, voortvarend en verbindend - passen goed bij me. Ik ben bevlogen en breng de boel graag in beweging. Ook ben ik erg idealistisch, wil graag het goede doen. Daarentegen ben ik erg ongeduldig; dat is soms lastig voor anderen.

‘Tot nu heb ik het super naar m'n zin. Een van de dingen waar ik me erg op verheug is het ontwikkelen van een opleiding voor de doorstroomcoaches.’

Welke uitdagingen zie je voor de komende tijd?

‘Als we willen dat jongeren zich ook kunnen kwalificeren middels certificaten, hoe maken we dat dan mogelijk? Kunnen we dan samenwerken met werkgevers? En hoe kunnen we jongeren die niet duurzaam aan het werk zijn, zich verder laten ontwikkelen? Hoe kunnen we samenwerken met SBB die de derde leerweg heeft ontwikkeld, hoe kunnen we meer inzetten op een leven lang ontwikkelen?’

‘Bij het bedenken van de nieuwe naam voor RMC, Doorstroompunt, zijn jongeren betrokken geweest. Binnenkort gaan we ook met jongeren aan de slag rond het thema aanwezigheid. Dat vind ik belangrijk. Jongeren mogen meer betrokken raken bij ons werk, meer input kunnen leveren. Wat vinden zij? Hoe gaan we bijvoorbeeld de groep 23 tot 27 jaar faciliteren? En het certificeren van jongeren die al aan het werk zijn. Hoe zien zij dat? En hoe kunnen we eerder opgedane ervaringen meer waarderen?’

‘Dat is wel een mooi verlanglijstje om mee te beginnen, toch?’

Wil je tot slot nog iets meegeven?

‘Wees nieuwsgierig! Een mooi motto uit De jongen, de mol, de vos en het paard.’ 🐘

Hoogtepunten 40 jaar

1901

Leerplichtwet
van kracht

1969

Nieuwe
Leerplichtwet

1983

Ontstaan LVLA:
Landelijke
Vereniging
Leerplicht
Ambtenaren

Eerste
uitgave
Leerplichtvisie

Eerste
Info-bulletin
Leerplichtvisie,
de voorloper
van het Ingrado
Magazine

1984

Invoering regels
inzake regionale
meld-en coördi-
natiefunctie
voortijdig school-
verlaten (RMC)

2002

INGRADO

LVLA krijgt de
naam Ingrado
wat betekent:
'In staat stellen'

2005

leerplicht

verzuim

Ingr

2014

Start project
Verzuim 18+
We missen je!

Invoering
passend
onderwijs

Transities in
het sociaal
domein;
jeugdzorg wordt
gedecentrali-
seerd naar
de gemeentes

2015

2016

Invoering
landelijk
kwaliteitsregister
leerplicht
en RMC (LKLR)

2017

Invoering
Methodische
Aanpak School-
verzuim (MAS)

Verhuizing
kantoor van
Den Haag
naar Rotterdam

Aanstelling
raad van
toezicht en
bestuurder
volgens het
governance
model

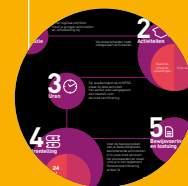
Ontwikkeling
naar Ingrado als
kenniscentrum
wordt ingezet

2019

RMC wordt
verantwoor-
delijk voor de
monitoring van
Jongeren in
een kwetsbare
positie (Jikp)

2021

Invoering
KRSD – kwali-
teitsregister voor
leerplicht/RMC
en andere pro-
fessionals in het
sociaal domein

Landelijke
werkagenda
'Samen werk
maken van de
aanpak jeugd-
werkloosheid'

**WE
MISSEN
JE**

Fusie met het Landelijk Werkverband Voortijdig Schoolverlaten (LWVSV). De naam wordt: 'Ingrado, vereniging voor leerplicht en RMC'

Invoering kwalificatieplicht

2007

Eerste uitgave Ingrado Magazine

2008

Publicatie onderzoek Thuiszitters

Eerste uitgave Ingrado Magazine nieuwe stijl

2010

Eerste Schimmelpennicklezing door Lodewijk Asscher

2012

2013
Invoering meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

2022

Film 'De rol van de leerplichtambtenaar in het sociaal domein'

2023

Ingrado

Nieuwe naam voor RMC: Doorstroompunt

*Iedere jongere
heeft recht op ontwikkeling.
Daar maken wij
werk van.*

**Al 40 jaar sterk
voor het recht
op onderwijs en
ontwikkeling**

In het belang van onze jongeren!

Ingrado